

Remete FARKAS LÁSZLÓ

MAGYAR NÉPIES SZOKÁSOK ÉS RÍTUSOK

Verses köszöntők, kántálók, igézők, regulák, szokások, ősi hitvilág, rítusok, jelképek, naptár...
Nagy-magyarországi feljegyzések, gyűjtések, nyelvi és népi emlékek felhasználásával...

Régies-népies stílusban, korabeli hangulatra és nyelvezetre törekedve...
Mondák, hiedelmek, mondások, babonák, szokások alapján...
Ősi népi hitvilág emlékeinek fennmaradásáért...
Pannon ösvényt járók felkészüléséhez...
Ősmagyar hitet felelevenítőknek...
Magyar lelkület felidézésére...
Hagyomány megőrzéséért...
Múltunk tiszteletért!
Magyarságunkért!
Magunkért!

KÉZIRAT

Budapest, 2014.

Tartalomjegyzék

I. FEJEZET: ALKALMI KÁNTÁLÓK.....9

KÖSZÖNTŐK.....	9
<i>Köszöntő</i>	9
<i>Beköszönő</i>	9
<i>Áldáskérő</i>	9
<i>Kívánó</i>	9
<i>Túlzó</i>	9
KÁNTÁLÓK	10
<i>Kedvbejáró</i>	10
<i>Áldáskérő</i>	10
<i>Gazdagító</i>	10
<i>Hírhozó</i>	10
<i>Kéregető</i>	10
<i>Kolduló</i>	11
<i>Párosító</i>	11
<i>Zsaroló</i>	11
KÍVÁNÓK.....	11
<i>Remélő</i>	11
<i>Kívánó</i>	11
<i>Télkívánó</i>	12
<i>Étekkívánó</i>	12
<i>Torkoskívánó</i>	12
<i>Italkívánó édesség</i>	12
<i>Áldomás</i>	12

II. FEJEZET: RÁOLVASÓK 13

OKÍTÓK	13
<i>Új kenyér felmutató</i>	13
<i>Ösztönző</i>	13
<i>Intelem</i>	13
<i>Megintő</i>	13
<i>Jótanács</i>	13
<i>Luca-szék</i>	13
HÁRÍTÓK	13
<i>Felkészülő</i>	13
<i>Megelőző</i>	14
<i>Megakasztó</i>	14
<i>Bajúzó</i>	14
<i>Tisztító</i>	14
<i>Elúsztató</i>	14
<i>Elégető</i>	14
<i>Rontásűző</i>	14
<i>Féregűző</i>	15
<i>Ragyaűző</i>	15
<i>Csapásűző</i>	15

JÓSLÓK	15
Megmutató	15
Termésjósló.....	15
Megmutató	15
Intelem	15
Megfogó.....	15
Karácsonyidei jósló.....	16
RONTÁSŰZŐK.....	16
Rontáskerülő	16
Rontásűző.....	16
Megvédő.....	16
Hárító	16
Szemverés ellen	16
Gonoszűző.....	16
Kirekesztő	16
Visszaküldő	17
Kiszehajtó	17
Féregűző	17
Fertőűző.....	17
Ármányűző	17
Ragyaűző	17
Romlásűző.....	17
Vészűző	17
Bajűző.....	18
Karácsonyi védelem	18
Rontásvívő.....	18
Segélykérő.....	18
ÁTKOZÓDÓK	18
Vetésvédő	18
Határvédő	18
Gyepűvédő	18
Kalászvédő.....	19
Megbocsájtó.....	19
Házvédő	19
Víz-vad védő.....	19
Helyvédő	19
Termésvédő	19
Jószágvédő	19
Dologvédő.....	19
Erényvédő	19
Családvédő.....	19
III. FEJEZET: TAPASZTALÁS.....	20
ELŐJELZŐK	20
Időjelző	20
Esőidő.....	20
Szivárvány.....	20
Időromlás.....	20
Időjobbulás	20
Időváltozó	20
Széljelző	20
Jégeső	20

<i>Télutó ideje</i>	21
<i>Tavaszi fagy</i>	21
<i>Nyári köd</i>	21
<i>Őszi lehűlés</i>	21
<i>Termésjelző</i>	21
<i>Tavaszi jelző</i>	21
JAVALLATOK	21
<i>Ajánló</i>	21
<i>Megfázásra és tüdőlobra</i>	21
<i>Meghűlésre és csikarásra</i>	21
<i>Köhögés és nyugtatásra</i>	22
<i>Csúzra, köszvényre</i>	22
<i>Vízkórságra</i>	22
<i>Belső bajokra és emésztési gondokra</i>	22
<i>Epekórságra</i>	22
<i>Felfúvódás ellen</i>	22
<i>Szélütés ellen</i>	22
<i>Aranyérre</i>	22
<i>Fekélyre és kelésre</i>	22
<i>Vérző sebre</i>	22
<i>Égésre, fagyásra</i>	23
<i>Bőrbajokra, pörsenésre</i>	23
<i>Szembajokra</i>	23
<i>Női bajokra</i>	23
<i>Idegességre, pihentetésre</i>	23
<i>Álmatlanságra</i>	23
<i>Fájdalomra, révüléshez</i>	23
<i>Fájdalomra, kábuláshoz</i>	23
<i>Vágy enyhítése</i>	23
<i>Kedvjavító</i>	23
IV. FEJEZET: HITVILÁG	24
VILÁGKÉP	24
<i>Világlátó</i>	24
<i>Teremtő erő</i>	25
<i>Világ teremtése</i>	26
<i>Ember teremtése</i>	27
<i>Ősi élet</i>	28
<i>Mitológia és történelem</i>	28
HITERŐSÍTŐK	28
<i>Népi hitvallás</i>	28
<i>Pogány hitvallás</i>	29
<i>Regős hitvallás</i>	29
<i>Ima Teremtőhöz</i>	29
<i>Ima Földanyához!</i>	29
<i>Teremtők dicsérete</i>	29
<i>Hálálkodó</i>	29
NAPI FOHÁSZOK	30
<i>Reggeli fohász</i>	30
<i>Reggeli köszöntő</i>	30
<i>Napigéző</i>	30

Hajnali kérés.....	30
Reggeli kérés.....	30
Napi ima	30
Napi kérés.....	30
Étkezési hálaadás.....	31
Ősi hálálkodó.....	31
Esti kéréző.....	31
Esti kérés.....	31
Áldáskérő.....	31
Tisztuláskérő.....	31
TERMÉSZET ERŐINEK DICSÉRETE	32
Szél (lég) dicsérete	32
Víz dicsérete.....	32
Föld dicsérete.....	32
Tűz dicsérete	32
Fa dicsérete.....	32
Fém dicsérete.....	32
Fény dicsérete	32
Teremtés dicsérete.....	33
V. FEJEZET: HAGYOMÁNYOK.....	34
SZOKÁSOK.....	34
Legény beavató	34
Leányöntöző.....	34
Leánybefogadó.....	34
Leány beavató.....	35
Asszonyjárás	35
KÉSZÜLŐDŐK.....	35
Májfa állító	35
Párkereső.....	36
Párosító	36
Kivonulás	36
Aratópáros	36
Aratásvég	36
VI. FEJEZET: SZERTARTÁSOK	37
RÍTUSOK.....	37
Imádkozás	37
Tisztítás.....	37
Körtánc.....	37
ZÁRT SZERTARTÁSOK.....	38
Közös étkezés	38
Gyülekezeti szertartás.....	38
Befogadó szertartás.....	39
Beavató szertartás.....	40
Hitpróba.....	40
Elengedő szertartás	41
BIZALMAS SZERTARTÁSOK	42
Tűztánc	42
Révülés.....	42

<i>Kézfogó</i>	42
<i>Szülőség</i>	43
<i>Válás</i>	43
<i>Halál</i>	44
NYITOTT SZERTARTÁSOK	44
<i>Ünnepi szertartás</i>	44
<i>Egybekelő szertartás</i>	45
<i>Nagy ünnep</i>	45
<i>Nyári napünnep</i>	46
ÁLDOZÁS	47
<i>Áldozás</i>	47
<i>Áldozás Teremtőnek</i>	47
<i>Áldozás Boldogasszonynak</i>	47
<i>Többnapos áldozás</i>	48
BÖJTÖLÉS	49
<i>Böjti regula</i>	49
<i>Nagyböjt</i>	49
<i>Kisböjt</i>	49
<i>Böjti emlékezés</i>	49
VII. FEJEZET: JELKÉPEK	50
TÁJOLÓK.....	50
<i>Világtájéoló</i>	50
<i>Esi tájoló</i>	50
<i>Természet órája</i>	50
<i>Idő múlása</i>	50
SZÍNEK ÉS VILÁGUNK	50
<i>Színek és irányok</i>	50
<i>Színek és égtájak</i>	50
<i>Színek és évszakok</i>	51
<i>Színek, égtájak és évszakok</i>	51
SZÍNEK ÉS ÉRZETEK	51
<i>Színek és érzések</i>	51
<i>Színek és hangok</i>	51
<i>Színek és illatok</i>	51
<i>Színek és ízek aromás</i>	51
ELEMEK ÉS FÖLDVILÁG	51
<i>Fények és hatások</i>	51
<i>Színek és elemi erők</i>	52
<i>Elemek és természet</i>	52
<i>Elemek és termések</i>	52
<i>Elemek és drágakövek</i>	52
<i>Elemek és fémek</i>	52
ELEMEK ÉS GYÓGYÍTÁS	52
<i>Elemi erők és testrészek</i>	52
<i>Gyógyító kövek</i>	52
<i>Elemek és gyógynövények</i>	53
<i>Elemi erők és érzékszervek</i>	53
<i>Erősítő kövek</i>	53

PLANÉTÁK ÉS JELKÉPEK	53
<i>Planéták magyar nevei</i>	53
<i>Planéták és elemek</i>	53
<i>Planéták, fémek és elemi erők</i>	53
<i>Planéták és kristályok</i>	53
<i>Planéták és napok</i>	54
<i>Planéták, elemek és napok</i>	54
PLANÉTÁK ÉS URALKODÓIK.....	54
<i>Uralkodók és csillagképek</i>	54
<i>Napok és uralkodók</i>	54
<i>Uralkodók uralma</i>	54
IGÉZŐ ESZKÖZÖK	55
<i>Hétfői igézet</i>	55
<i>Keddi igéző</i>	55
<i>Szerdai igéző</i>	55
<i>Csütörtöki igéző</i>	55
<i>Pénteki igéző</i>	55
<i>Szombati igéző</i>	55
<i>Vasárnapi igéző</i>	56
ROVÁSOK ÉS JELKÉPEK.....	56
A – Alak	56
B – Bak	56
C – Celő.....	56
Cs (cj, ts) – Csat.....	56
D – Dúc.....	56
E – Eke.....	56
F – Föld	56
G – Gém.....	56
Gy (di) – Gyaka.....	56
H – Hal	57
I – Intő	57
J – Jel.....	57
K – Kégy	57
L – Ló.....	57
Ly (lj) – Lyuk.....	57
M – Mell.....	57
N – Nád.....	57
Ny (nj) – Nyíl.....	57
O – Odú	57
Ö – Öl.....	57
P – Pihe	58
R – Rov	58
S – Sark.....	58
Sz – Szár.....	58
T – Tám.....	58
Ty (tj) – Tyúk.....	58
U – Úr.....	58
Ü – Ünő	58
V – Var.....	58
Z – Zár.....	58
Zs – Zseng.....	58

VIII. FEJEZET: TÁBLÁZATOK	59
ÉRZÉKELES JELKÉPTÁRA	59
Színek, irányok, égtájak, évszakok	59
Érzékelés, érzetek	59
TERMÉSZET JELKÉPTÁRA	59
Állapotok, hatások és jelenségek	59
Fémek, ásványok	59
Elemek, növények, termékek	60
Testsávok szimbolikája	60
HITVILÁG JELKÉPTÁRA	60
Planéta jelképek	60
Planéták uralkodóiknak megfeleltetése	61
Uralkodók szimbolikája	61
12-ES SZIMBÓLUMRENDSZER	62
Évkörök egyeztetése	62
Népi 12-es gyógyítási testsávok, csakrák, pontok megfeleltetése	62
Népi 12-es gyógyítási testsávok, és az érzelmi sajátosságok megfeleltetése	63
TESTSÁVOK NÉPI „GYÓGYFÜVEI”	63
Hónapok fái és gyógyhatásai	63
Gyógyhatású fa-cserjelevelek	63
Gyógyhatású virág- és gyomlevelek	64
Gyógyhatású virágok	64
Gyógyhatású virágos-leveles hajtások	64
Gyógyhatású gyümölcsök	65
Gyógyhatású fűszerek	65
ŐSI MAGYAR KALENDÁRIUM	66
Télközép hava	66
Télutó hava	67
Tavaszelő hava	68
Tavaszközép hava	69
Tavasztutó hava	70
Nyárelő hava	71
Nyárközép hava	72
Nyárutó hava	73
Őszelő hava	74
Őszközép hava	75
Őszutó hava	76
Télelő hava	77

I. Fejezet: ALKALMI KÁNTÁLÓK

Köszöntők

Köszöntő

Szerencsét kívánunk eme köszöntőben!
Új kenyér dagadjon nyárfa tekenőben!
Sódar és szalonna, érjen füstölőben!
Bab, bor és pálinka folyjon özönében!
Betegség felejtse, éljen egészségben!
Boldogasszony tartsa örökké szívében!
Adja Ég, adja Föld... jókedvben, bőségben!
Teremtő áldása kísérje békében!
Úgy legyen!

Beköszönő

Adjon Isten jó estét! Hoztam termő vesszejét!
Ahány ága vesszőnek, annyi bornyú tehénnek!
Ahány boga vesszőnek, annyi malac emsének!
Ahány rügye ágának, annyi monya tyúkjának!
Ahány arasz a hossza, annyi lépés szalonna!
Legyen teli a verem! Így legyen hát, Istenem!
Úgy legyen!

Áldáskérő

Köszöntünk Gazduram! Áldja meg Nagyasszony!
Kerülje Kisasszony! Kímélje Szépasszony!
Adassék helyükbe rátermett Gazdasszony!
Nagyasszony tartsa meg örök szerencséiben!
Teremtő áldása kísérje békében!
Úgy legyen!

Kívánó

Béke – ház Urára! Áldás – Asszonyára!
Jó sors – háznépére! Szerencse – házára!
Tehene bornyazzon – jó lova csikózzon!
Disznaja leelljen – asszonya fiazzon!
Jószága fialjon – tikaja monyozzon!
Szőleje levezzon – kalásza magozzon!
Úgy legyen!

Túlzó

Adjon Isten, Jó Gazda! Bőség szálljon házadra!
Kolbász legyen százfőnyi – zsír legalább hordónyi!
Búza ezer köbölnyi – zab is ennyi mázsányi!

Szalonna hét deszkányi – bor legalább egy kútnyi!
Tojás több száz vékányi – sajt is malomkeréknyi!
Adja meg a nagy Úristen!

Kántálók

Kedvbejáró

Adjon Isten eleséget! Szépasszonyt, jó feleséget!
Bő termést és igazat, barátoknak jutalmat!
Idegennek búcsúszót, ellenségnek koporsót!
Boszorkánynak lapátot, vak koldusnak kabátot!
Elevennek tüzes bort, halottaknak vidám tort.
Adja meg az Isten!

Áldáskérő

Békességet gazdának! Ég áldását házának!
Adjon Isten minden jót! Meleg szívet, okos szót!
Bort, búzát és barackot! Kurta farkú malackot!
Szekerébe kereket, köcsögjébe feneket!
Fejszéjébe jó nyelet, kaszájához új követ!
Tányérjába kenyeret, poharába friss vizet!
Abból adjon jó sokat, így vidítson másokat!
Adja meg az Isten!

Gazdagító

Isten áldja Kelmedet! Ég segítse kendeiket!
Arany legyen függőjük! Ezüst legyen gyűrűjük!
Vasból legyen fazékjuk! Cinből legyen tányérjuk!
Rézből legyen csengőjük! Ólom legyen pitykéjük!
Adjon Isten szerencsét, jó munkának gyümölcsét!
Áldja meg az Isten!

Hírhozó

Jó hírt hoztam ke'teknek, bizalmokba vegyenek!
Isten küldött ke'teknek, hogy áldással teljenek!
Azt kívánom ke'teknek, rontás híján legyenek!
Adassék meg ke'teknek, amik szemnek tetszenek!
Csirke annyi ke'teknek, mint fűszál a mezőnek!
Pénz meg annyi ke'teknek, mint gubóban mákszemek!

Kéregető

Kelj fel gazda, kelj fel! Áldás száll házadra!
Töltsél poharakba, teríts asztalodra!
Azt is megadhatja az nagy jó Úristen!
Ne küldjél el minket, hideg-kemény szívvel!

Kínálj meg kenyérrel, minket tiszta szívvel!
Hozass sültet, gubát, minékünk jó szívvel!
Közben borral kínálj, minket igaz szívvel.
Azt is megadhatja az nagy jó Úristen!

Kolduló

Eljöttünk mink kántálni, nem köll minket bántani.
Adjanak egy szál kolbászt, félarasznai szalonnát.
Három karéj kenyeret, ünnepnapra perccet.
Egy korsónyi ízes bort! Ég ad érte öregkort!

Párosító

Éneklünk szép legényt, melléje ékes leányt.
Ennek furkósbotot, annak pihe dunyhát...
Hogy csöndörödjének, hogy pöndörödjének.
Hogy összekeljenek, egymásé legyenek...
Adja meg a nagy jó Úristen!

Zsaroló

Hozzon Isten áldást rátok – tejjel, mézzel, sóval!
Békességet, gazdagságot – minden széppel-jóval!
Adja meg az Ég!
Megköszönnénk jámbor gazda, ha vendégül látnál!
Friss kenyérrel, szalonnával, minket megtraktálnál.
Ízes borral, pálinkával, minket megkínálnál.
Százszorosan kapnád vissza, amit nekünk adnál.
Adja meg az Ég!
De ha minket nem kínálnál – élelemmel, borral.
Elindulunk, kiéneklünk – falunak, csúfsággal.
Ne adja az Ég!

Kívánók

Remélő

Áldja az Ég, Gazduramat! Bőséggel és szerencsével!
Isten tartsa meg családját! Jó erőben, egészséggel!
Adjon az Ég annyi szállást, amennyi a szarvas boga!
Adjon hozzá annyi birkát, ahány csillag égen vala!
Adjon az Ég annyi búzát, ahány pelyva a kazalba!
Adjon hozzá annyi tojást, ahány pihe a pusztába!
Adja is meg, engedje! Ég áldása kísérje!

Kívánó

Adjon az Úristen kegyes gazduramnak
Ökröt, 's egy hold földön búzát garmadával...

Adjon az Úristen hű gazdasszonyának,
Tyúk alól száz csibét, hízót jó hasznával...
Azt is megadhatja az nagy jó Úristen!
Úgy legyen!

Télkívánó

Adjon Isten jó sokat! Békés téli napokat!
Bort és búzát eleget, hogy kibírják a telet.
Kövér ludat, sok tikot, szőrös tökű malacot.
Diót, mákot, mogyorót, karácsonyi kalácsot!
Adja meg az Isten!

Étekkívánó

Adjon Isten minden jót! Vízet, lisztet, fűszert, sót!
Húspörköltet magyaroknak, nagy golabkit polákoknak.
Birkagulyást palócoknak, hologyecet rusznyákoknak.
Borsos tokányt székelyfiknak, jó fasírtot szász-sváboknak.
Májas hurkát jászkunfinak, Borsos kulent tótfiaknak.
Adjon Isten egészséget! Népeink közt békességet!
Adja meg az Ég!

Torkoskívánó

Adjon Isten minden jót! Tejet, lisztet, mézet, sót!
Magyaroknak gyúrt rétest, polákoknak pérnyiket.
Palócoknak kalácsot, rusznyákoknak pirogot.
Székelyeknek puliszkát, szásznak-svábnak ízbuktát.
Jászkunoknak dús fánkát, tótoknak bő haluskát.
Adjon Isten egészséget! Népeink közt békességet!
Adja meg az Ég!

Italkívánó édesség

Adjon Isten minden jót! Vízet, cipót, mézet, sót!
Aszú óbort magyaroknak, füves vodkát polákoknak.
Mézpálinkát palócoknak, jó gorilkát rusznyákoknak.
Fenyővizet székelyfiknak, komlós főtt sört szász-sváboknak.
Habzó bozát jászkunoknak, borovicskát tótfiaknak.
Adjon Isten egészséget! Népeink közt békességet!
Adja meg az Ég!

Áldomás

Adjon Isten egészséget! Népeink közt békességet!
Gazdag termést, eleséget – szépasszonyt, jó feleséget!
Úgy legyen!

II. Fejezet: RÁOLVASÓK

Okítók

Új kenyér felmutató

Új magokból süss kenyeret! Rój szegéskor rá keresztet!
'Mit leejtesz lefújdosad! Evés előtt megcsókoljad!
'Ki rátapos, fohászkodjék, Földanyához bocsánatért!

Ösztönző

Ne nyúlánk légy – hanem kövér!
Ne puha légy – hanem kemény!
Ne szép legyél – de zamatos!
Ne légy rágós – hanem omlós!
Ne légy kicsi – hanem nagy!
Növekedjél, míg nem fagy!

Intelem

Vizsgálj minden lakatot! Zárat, kulcsot, kapocsot!
'Ki nem vigyáz házára, bajt úgy vonja magára!

Megintő

Legye helye eszednek! Együgyűket rászednek!
'Ki nem tanul időre, nem érett az életre!

Jótanács

Aki korán lefekszik, gonosz arra telepszik.
Rémálmokkal, lázzal gyötri, görccsel lábát tekergeti.
Álmatlan lesz éjszakája, forgolódhat az ágyában.
Úgy védekezz ellene, ne hagyd munkát reggelre!

Luca-szék

Luca széknek decemberét készítsd el!
Karácsonyra előestig készülj el!
Ha éjfélkor eme székre felállasz,
Boszorkányt a közeledben, megláthatsz.

Hárítók

Felkészülő

Küszöbön túl gonosz járja. Ház erejét kiszívhatja.
Tűznek-lángnak jó melegét, ölelésnek hevületét.

Helyébe hoz hideglelést, betegséget, veszekedést.
Jól befűtsél, gyertyát gyújtsál! Nagyasszonyhoz fohászkodjál!

Megelőző

Sót szórj házad köré! Zöldágot ereszre!
Nyírseprű ajtóba, lópatkó küszöbre!
Madzagot kilincse, fokhagyma ablakba!
Koszorút falakra, sós vizet asztalra!
Most próbálkozz, Szépasszony!

Megakasztó

Frászkereszt és frászkarika – gonosz erőt megakasztja.
Macskagyökér, levendula – zavart lelket megnyugtatta.
Üröm, bakfű és pimpolya – hogy ne törjön rossznyavalya.

Bajűző

Maradjon egészség! Távozzon betegség!
Úgy múljék el végleg, mint szalma a tűzben!
Mint lángja a vízben, mint füstje a szélben!

Tisztító

Régi tüzet mind kioltad, kemencéket takarítsad!
Vidd ki házból szemetedet, gyújtsál-szítsál új tüzeket!
Férgest, üszköt, elégedesd; kamrát, pincét kifüstöljed!
Ruháidat tisztítsad meg, napnyugtával fürödjél meg!
Új tűz mellett melegedjél, gyertyafénynél elmélkedjél!

Elúsztató

Kisze ússzon, víz vigye! Bajt és rontást elvigye!
Szalmája is szétfoszolja! Fojtó köde eloszolja!
Baj, ha elment, béke jön. Tiszta idő beköszön.

Elégető

Kisze égjen, tűz eméssze! Bajt és rontást messze űzze!
Szalmája is elhamvadja, füstje-lángja szétoszolja!
Rontást vigye, békét hívja! Tiszta időt reánk hozza!

Rontásűző

Vetést rontás, hogy ne érjen – küldőjéhez visszamenjen!
Ahonnan jött oda menjen – mindörökre ott rekedjen!
Földanyánkhoz ima zengjen – gonosz erő elrettegjen!

Féregűző

Tüzet viszek, nem látod! Eloltanák, ha látod!
Lángom, rontást eloszlass, veszedelmet távoztass!
Kígyót, békát a háztól, egereket kamrából,
Férgeket az akolból, rontást, bajt az udvarból!

Ragyaűző

Tüzet viszek, nem látod! Eloltanák, ha látod!
Lángom, rontást eloszlass, veszedelmet távoztass!
Szőleinkről a ragyát, mezeinkről a sáskát,
Legelőről áradást, erdeinkről rothadást!

Csapásűző

Tüzet viszek, nem látod! Eloltanák, ha látod!
Lángom, rontást eloszlass, veszedelmet távoztass!
Vizeinkből a fertőt, határunkból jégesőt,
Falunktól a tüzeket, környékről az idegent!

Jóslók

Megmutató

Kenyér-vízen böjtöltem. Hideg vízben fürödtem.
Kérlek, álom nyíljal meg! Új szeretőt mutass meg!

Termésjósló

Szüretkezdőn vetett búza, bő terméssel meghálálja.
Nyári kalászt mellé tűzzed! Ártó erőt azzal üzzed!

Megmutató

Évnyolcad-nap megsegít, betegséget meggyógyít.
Jó füveket megmutatja, rossz heveket elmúlatja.

Intelem

Valós Vendel Ősz védője, állatoknak jó őrzője.
Jóságát 'ki nem becsüli, nem érdemli, el is veszti.

Megfogó

Gonoszjáró előestje, bűbájlásnak jó ideje.
Szeretőmet, ha láthatom, kötésekkel megfoghatom.

Karácsonyidei jósló

Évutónak estéje, jóslásoknak ideje.
Luca székre felállhatsz, boszorkányt úgy megláthatsz.
Luca-hagyma hárttyája, jövő évnek naptárja.
Öntött viasz formája, új szeretőt mutatja.
Luca-ága rügyei, jövő termést jól jegyzi!

Rontásűzők

Rontáskerülő

Tudó mondja: vess fokhagymát! Elüldöz az rontást, banyát!
Sebre só, zsír, vereshagyma! Lobot, üszköt jól lohasztja.
Takarítsd ki portádat! Meszeljed ki a házadat!

Rontásűző

Kakukkfű és fokhagyma – szenes víz, só és gyertya!
Gonosz lelket riasztja – ártót, rontót hárítja.

Megvédő

Ossz almát a családnak! Hintsél sót a jószágnak!
Fokhagymát az ajtóra! Égő gyertyát asztalra!

Hárító

Szemmel veretéstől – megóvjad házadat!
Szobádnak sarkába – tégy nyárfa karókat!
Etető villákat – érintsd lángos tűzzel!
Lovaid itassad – ezüstöt ért vízzel!

Szemverés ellen

Ha kisdeded éjszaka, felsír 's bölcsőt rugdalja,
Éjfélasszony zargatja, álmaiban nyomassza.
Szobájában gyújts gyertyát, simogasd meg a lábát!

Gonoszűző

Füst szemibe, por szájába! Kő fülibe, só markába!
Tüsketövis derekába! Csípős csihán be, likába!
Távozz gonosz házunkból! Takarodjál álmunkból!

Kirekesztő

Boszorkány, ha háznál mászkál, bejöhet a kulcs lyukánál.
Rakj bogáncsot sarkokra! Így ijessz rá, gonoszra!

Visszaküldő

Ha férfi igézte, szálljon kalapjára!
Ha asszony igézte, szálljon a kontyára!
Ha leány igézte, szálljon fonatára!
Ott zúgva forogjon, ragadjon reája!

Kiszehajtó

Kisze vicét kivisszük, Télnek baját elűzzük!
Száras bogát kihordjuk, rongyaival eldobjuk!
Testét széjjelszakítjuk, Vízbe-tűzbe hajítjuk!
'Hogy jég határt ne verje, házat fertő ne érje!

Féregűző

Seprőm! Rontást eloszlass, veszedelmet távoztass!
Kígyót, békát a háztól, egereket kamrától,
Férgeket az akolból, rontást, bajt az udvarból!

Fertőűző

Tüzem! Rontást eloszlass, veszedelmet távoztass!
Legelőről áradást, erdeinkről rothadást!
Vizeinkből a fertőt, határunkból jégesőt!

Ármányűző

Vizem! Rontást eloszlass, veszedelmet távoztass!
Baj és ármány üzessék, házból, kertből távozzék!
Házunk tüztől védessék, idegenek kerüljék!

Ragyaűző

Füstöm! Rontást eloszlass, veszedelmet távoztass!
Rügyeinkről a fagyást, gabonáról rothadást!
Szőleinkről a ragyát, mezeinkről a sáskát!

Romlásűző

Szórt sóm! Rontást eloszlass, veszedelmet távoztass!
Átkot, kötést családról, ártó lelket házunkból!
Romlást, bomlást akassza, bűbáj nyomát tisztítsa!

Vészűző

Vasam! Rontást eloszlass, veszedelmet távoztass!
Vidékünkől latrokat, földjeinkről dúvadat!
Tolvajokat jószágtól, patkányokat kamrától!

Bajűző

Szitám! Rontást eloszlass, veszedelmet távoztass!
Tolvajt, rontót mutassad, jövőt-sorsot kutassad!
Betegséget hárítsad, ártó lelket tisztítsad!

Karácsonyi védelem

Karácsonyi asztalra, tudó ember ezt rakja:
Rostát, sőt és fokhagymát, kenyeret, bort és almát.
Karácsonynak almája, gerezdekre felvágva.
Ezt ossza szét azoknak, aki kedves a háznak!
Így védi meg családot, tartja távon a gonoszt.

Rontásvívő

Újhold, Új Hó, új király! Távozzon el baj, viszály!
Amit látok – újuljon! Amit nem – az gyógyuljon!
Ami lobos – lohadjon! Amit nyomok – elmúljon!

Segélykérő

Boldogasszony! Segíts rajta!
Hozzád küldjük nyavalyáját! Néked adjuk lázkórságát!
Felajánljuk betegségét! Erősítsed egészségét!

Átkozódók

Vetésvédő

Aki vetésünket bántja – reá sújtson házunk átka!
Aki hajtást letapossa – lábát szekér nyomorítsa!
Aki vízzel elárasztja – fulladjon is bele nyomban!
Aki mocskát reá hordja – sírdombjának az megkapja!

Határvédő

Aki ráment gabonánkra – reá sújtson házunk átka!
Aki birkát rátelelte – fűvődjék fel attól tőle.
Aki ekét belevágta – feleségét más úgy hágja.
Aki kaszát reá fogta – jószágát, más úgy meglopja!

Gyepűvédő

Aki gyepűt átformálta, reá sújtson falu átka!
Apadjon ki a kútja! Száradjon ki a fája!
Gyulladjon ki a háza! Égjen le a portája!
Gabonája elhamvadjon! Jószága mind szétszaladjon!

Kalászvédő

Kalászunkat, 'ki meglopta, ajándékol ezt fogadja!
„Szántófölded ne zöldelljen – búzád, borod ne teremjen!
Anyád, apád ne ismerjen – fiad, lányod ne segítsen!
Rokonságod elfeledjen – szülőfölded is kivessen!”

Megbocsájtó

Aki vétkes, vallja bűnét! Láss be a tévelygését!
Akit sértett – engesztelje! Ami kárt tett – jóvátegye!
De aki ezt elmulassza, bűne szálljon reá vissza!

Házvédő

Élni, lakni, enni kell! Mindenkinek jár egy hely!
'Ki mástól ezt orozza, saját vére azt átkozza.

Víz-vad védő

Folyó, forrás – mind közös! Erdő, hal, vad – sem önös.
'Ki nem adja népének, ellensége vérenek.

Helyvédő

Mindenkié – rét 's mező! Közös – lán és legelő.
'Ki, más elől elveszi, saját vérét veszejt.

Termésvédő

Földet – ha nem orozta, az használja – 'ki szántja.
'Ki termését ellopja, sújtsa vére haragja!

Jószágvédő

Szelíd jószág gazdáé. Akihez húz, nem másé.
'Ki mástól azt ellopja, sújtsa gazda bosszúja!

Dologvédő

Kapta, vette, készítette! Dolog, ezért őt illette.
'Ki tőle azt ellopja, sújtsa falu haragja!

Erényvédő

Boldogasszony erénye, asszonynépnek szemérme.
'Ki erővel sértette, jószágait veszejtse!

Családvédő

Teremtőnek erénye, gondoskodás dicsfénye.
'Ki családját megcsalja, vesse ki a faluja!

III. Fejezet: Tapasztalás

Előjelzők

Időjelző

Ha északon zeng az ég – hideg tavasz jő felénk.
Ha keleten zeng az ég – száraz léssen tavaszvég.
Ha dél felől zeng az ég – forró nyárban fű kiég.
Ha nyugatról zeng az ég – eső okoz gondot még...

Esőidő

Távol zaja, ha hallható, csendes eső már várható.
Madárénekek az esőben, jó fordulat időben.

Szivárvány

Reggel szivárványa – napi záport vonzza.
Este szivárványa – szép holnapot hozza.
Szivárvány eljötté – esővégnék hírnöke.
Szivárványnak kettőse – szép időnek eljötté.

Időromlás

Szelek, hogyha forgolódnak, délutánra időt rontnak.
Légy és szúnyog, ha csipkednek, időromlást így jeleznek.
Báránfelfhők legelése – szél és eső jelenése.
Holdnak ködös udvara – esőt jelez holnapra.

Időjobbulás

Ha tücsök szól éjszaka, forróság jön másnapra.
Kora reggel harmatja, meleg időt megtartja.
Ha esőből zápor lesz, rossz időt az jobbá tesz.

Időváltó

Egész ég, ha beborul, néhány nap, míg elvonul.
De ha dörög, villámlik, nem marad, csak két napig.

Széljelző

Ha vereslő égnek alja, erős szélnek hírét adja.
Kelő napnak veres fénye, éles szelet ígér délre.

Jégeső

Nappal párás melege, jégesőnek rossz jele.
Nagy melegben hideg szél, szürke éggel jeget mér.

Télutó ideje

Vörös holdja hirdet szelet, erős szele száraz hetet.
Északi szél felhő híján, fagyot hozhat éjszakáján.

Tavaszi fagy

Ha Hold szarva éles-fényes, fagyos idő esedékes.
Ha csillagos éjjele, fagyos lehet reggele.

Nyári köd

Köd, ha leszáll reggelre, kitisztulhat még délre.
De ha ködje megmarad, hűvös-lucskos lesz nyarad.

Őszi lehűlés

Varjak csapatban, ha szállnak – földön együtt károgatnak,
Hideg idő közeleg, tűzifádat összeszedd!
Borús idő – enyhe tél, fényes idő – kemény tél.

Termésjelző

Ha holdszíne élénksárga – eső jöhet, vethetsz sárba.
Ha szélirány északi – gabonát jól érleli.

Tavaszi jelző

Hogyha játszik Holdnak fénye, felhőt bújva váltta színe...
Jó termésnek hírét adja, esője dús búzát hozza.

Javallatok

Emlékeztető

Javast, kenőt felkeressed, jómagadat megnézzess!
Bajaidat kúráltassad! Borral, mézzel megháláljad!

Ajánló

Köss gyógyfűből koszorút – had vigye el az a bút.
Ezen forrald beteg vizét – borral, mézzel javítsd ízét.

Megfázásra és tüdőlobra

Kökényvirág, ibolya, tüdőfű és kamilla!
Beteg belsőt kúrálja, gyenge tüdőt gyógyítja.

Meghűlésre és csikarásra

Bodzavirág és hársfa – kakukkfű és eperfa.
Belek baját enyhíti, tüdő gondját csökkenti.

Köhögés és nyugtatásra

Pipacsvirág, ezerjófű – levendula és orbáncfű!
Árnyék helyén szárítva, gyógyítóknak barátja!

Csúzra, köszvényre

Bodza, csalán főzetes – csúzra, lobra kellemes.
Élő csalán csípése, köszvény biztos enyhéje.

Vízkórságra

Csalán, lestyán, boróka – petrezselyem, porcika.
Fölös vizet kihajtja, véred, belsőd tisztítja.

Belső bajokra és emésztési gondokra

Szamóca és szederlevél – boróka és macskagyökér,
Árnyékban jól szárítva, gyógyítóknak megáldva.

Epekórságra

Ezerjófű, citromfű – bojtorján és szurokfű.
Epét, belet rendben tartja. Görcsöt, fájást elmúlatja.

Felfúvódás ellen

Csombor, menta, köménymag – majoránna, kapormag.
Belek görcsét enyhíti, fölös szelet ereszt.

Szélütés ellen

Galagonya, macskagyökér – fagyöngy hajtvány, téli fejtér.
Vértódulást csillapítja, gutaszelét elodázza.

Aranyérre

Friss útifű 's cicka leve – diólevél 's fűz főzete.
Vérző tájat begyógyítja. Csomót, lobot lelohasztja.

Fekélyre és kelésre

Útilapu, farkasalma – fenesebet jól gyógyítja.
Lobot, fájást csillapítja. Kelést, fekélyt kitisztítja.

Vérző sebre

Nyárfa rügye, fűzfa kérge – sóval hasznos nyílott sebre.
Vér folyását megállítja, seb nyílását összehúzza.

Égésre, fagyásra

Tölgynek kérge, cickafarkfű – keser bogáncs és útifű.
Gyógyít fagyást, égett sebet. Pörsenéses, nedves heget.

Bőrbajokra, pörsenésre

Zellerlevél és fokhagyma – kakukkfű és levendula.
Ótvart, sömört megállítja. Bőr ragyáját elsimítja.

Szembajokra

Búzavirág, cickafarka – diólevél és katóka.
Gyulladt szemet megnyugtatja, hályogosat borogatja.

Női bajokra

Pásztortáska, cickafarkfű – macskagyökér és ürömfű.
Piros napok segítője. Görcs, folyás, láz enyhítője.

Idegességre, pihentetésre

Macskagyökér, levendula – zavart lelket megnyugtatja.
Üröm, bakfű, pimpolya – hogy ne törjön nyavalya.

Álmatlanságra

Macskagyökér, majoránna – orbáncfű és pipacs szirma.
Testet, lelket ellazítja. Éber elmét elaltatja.

Fájdalomra, révüléshez

Belénd, maszlag, nadragulya – meleg zsírba írját adja.
Kenet, fájást csillapítja. Bódult álmot mellé adja.

Fájdalomra, kábuláshoz

Pipacs szirma, mák gubója – meleg vízben írját adja.
Mákony, torkot megnyugtatja. Nyugodt álmot hozzá adja.

Vágy enyhítése

Majoránna, macskagyökér – komlóvirág és fűzlevél.
Hevületnek kedvét veszi. Böjti napot enyhé teszi.

Kedvjavító

Nadragulya 's rózsa szirma – kakukkfűves mézes borba.
Fáradt testet megserkenti. Nyomott kedvet felpezsdíti.

IV. Fejezet: HITVILÁG

Világkép

Világlátó

Egekbe tekintek, felvilágot látok.
Magasságos helyen, csillagfényt találok.
Csillagok közt kertet, életfa árnyában.
Égi csodás várat, Teremtőnk honában.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Télen Csodaszarvas, tündérek járásán.
Nimród fiak hajtják, égi hadak útján.
Hunor 's Magor úzi, nyomában haladva.
Soha el nem érve, soha sem lankadva.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Nyáron Turul vezet Csaba útját járva.
Attila nyomában, nyugalomra várva.
Álmos népe-lelke, tükröződik rajta.
Ósi népünk múltját örökségül hagyva.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Magyar csillag útját Székely csillag járja.
Keletről nyugatra, mint Nap-Hold járása.
Vacsora csillaga 's Hajnal hírmondója,
Nekünk jelölt mezők határát mutatja.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Ég szülte vizünket, víz szülte földünket.
Föld szülte ékes fát, fa szülte ágását.
Ág szülte levelét, megszülte bimbaját.
Az, népünk virágját, fiait, leányát.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Fiú adott erőt, célt, földet jelölőt,
Ellent legyőzőket, népünknek vezetőt.
Leány adott hitet, életet teremtet.
Családot gondozót, gyermeket, szeretőt.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Földünkre tekintve, világunkat látom.
Vizet, földet, hegyet, életadó tájon.
Föld négy sarkát őrzi, négy mennyei őrség.
Tartja és forgatja, négy égi erősség.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Föld szülte Életfát bő forrás élteti.
Dúsfüvű mezejét, virágja szépíti.
Szem elől elrejté tüskés bozót 's nádas.
Ottan nevelkedik földi Csodaszarvas.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Forrásnak végiben halban bő tavacska.
Partját ékesíti sok gyümölcsös fácska.
Idegentől rejté ingoványos nádas.
Ottan rejtőzködik földi Csodaszarvas.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Bozótos-nádason egy járat rejtezik.
Mocsaras berken át egy ösvény létezik.
Csak tiszta lélekkel fogadja az utast.
Csak igaz láthatja földi Csodaszarvast.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Balra Napunk felkél. Szemünk előtt délszak.
Jobbra Napunk nyugszik. Hátunk mögött észak.
Felettünk az égbolt, szent-kék fényben úszva.
Alattunk sárga föld, mélységet takarva.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Hold sötét egével, keletet tudatja.
Sarokcsillag fénye, északot mutatja.
Nap útját bejárva nyugat irányt adja.
Nap Hold delelése, dél felét uralja.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Kelet feketéje vad tájakat tudat.
Északnak zöldese erdőségre mutat.
Dél vörös jelével enyhe földet tudat.
Nyugat fehérsége havas hegyre mutat.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Mélységbe tekintve, alvilágot látok.
Föld szülte ékes fa gyökerénél átok.
Bánat, viszály, rémség, telve gonoszsággal,
Melyek legyőzhetők hittel, bátorsággal.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Tűzlángba révedek, jövőnket meglátom.
Széthúzást, villongást őszintén feltárom.
Erő, hűség, remény, tudás fényét látom.
Hitet, megegyezést, összefogást várom.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Teremtő erő

Ég közepén Egy Teremtő! Mindenható, védelmező!
'Ki világot megalkotta, Mindenséget irányítja.

Boldog párja – Földnek Anyja! E világnak Nagyasszonya.
Aki földnek ad életet, Mindenségnek szeretetet.

Teremtő és Nagyasszonya, Világunkat gyámolítja.
Egyik... szellem velejével. Másik... élet erejével.

Teremtőé, Nap ereje! Szél és eső éltetője.
Nappal-éjjel mozgatója, Télnek-nyárnak fordítója.

Nagyasszonyé, Hold ereje! Víz és növény éltetője.
Ember-állat mozgatója, Élet-halál fordítója.

Teremtő és Nagyasszonya, Két fiúkkal eget lakja.
Nagyasszonynak csillagánál, Furucsillag nyílásánál.

Két fiúk – kék eget járja, Csillagszarvas nyomdokára.
Minden évben becserkészik, De e szarvast be nem érik.

Két fiúnál ősi erő! Földi létet vezérelő.
Egyik, szándék velejével. Másik, észnek erejével.

Felső világ az egyiké. Fehér nyugat fiatalé.
Van tudása fortélyokhoz, Készítése vizslatáshoz.

Középvilág a másiké. Sötét kelet idősebbé.
Van tudása munkáláshoz, Jó ereje kitartáshoz.

Alsó világ gonoszágé, Lelki békét pusztítóé.
Testet, rendet megtámadja, Hitet, elmét nyomorítja.

Ez, mindenség főfolyása! Teremtése és mozgása.
Égi erők munkálása, Világsorsnak javulása.

Világ teremtése

Egyszer régen Egy Teremtő, Mindenséget elrendező,
Nagyasszonnyal kigondolták, Világot, hogy megalkotják.

Teremtő, nagy hatalmával, Mindenségnek tudásával,
E világot megáldotta, Fényességbe borította.

Nagyasszonya áldásával, Határtalan jóságával
Fényességet megigézte, Fényből porát megidézte.

Teremtő, nagy hatalmával, Mindenható tudásával.
Porból földet teremtette, 'Mit Nagyasszony, vízzel fedte.

Teremtő a Napot adta, Nagyasszonya Holdat hozta.
Sok csillag, mint égnek éke, Tudást rejtve minden képe.

Nap és Hold így útját járja, Napot és hót megmutatja.
Csillag képe esztendőket, Lehullók, az életeket.

Teremtő, ha szelet támaszt, Nagyasszonya vizet áraszt.
Egyik alkot, másik éleszt! Vízben éltet, lelket ébreszt.

Teremtő, így vizet választ. Mélyről hozott földet szárazt.
Eme földet Nagyasszonya, Új élettel beborítja.

De nem tűri ezt a gonosz, Hullámot vet, vihart fokoz.
Száraz földet, hogy elmossa, Rajta élőt, elpusztítsa.

Teremtő ezt nem tűrhette, Gonosz erőt megfékezte.
Teremtését, így megóvta, Nagyasszonya orvosolta.

Rend helyre állt. Nap szelet vet, Melegével bő esőt kelt.
Nappalt éjjel váltogatja, Telet, nyárral fordítgatja.

Hold, vizeket megmozgatja, Életeket szaporítja.
Arca időt mutogatja, Hónapokat váltogatja.

Ember teremtése

Egyszer régen Egy Teremtő, Világunkat megteremtő.
Nagyasszonnyal kigondolták, Emberlényt, hogy megalkotják.

Vizek telve már halakkal, Magasság is madarakkal.
Szárazulat füvel-fával, Vad és jámbor állatával.

De gonoszság ezt nem hagyta, Némelyeket átformálta.
Mérges, szúrós, vad lényeké, Undorító teremtménnyé.

Teremtő ezt nem tűrhette. Károsabbját megjelölte.
Hagyott helyre elrejtette. Gonoszt ismét mélybe üzte.

Majd, Teremtő hatalmával, Mindenségnek tudásával,
Földnek porát megáldotta, Emberképre megformálta.

Nagyasszonya gondossággal, Határtalan jóságával,
Emberképet megigézte, Földi létre megidézte.

Teremtő és Nagyasszonya, Embereket létre hozta.
Férfit és nőt megalkották, Képmásukra megformálták.

Így alkottak embereket, Adva nékik gyermekeket.
Egybekötve több családot, Családokból rokonságot.

'Kik élhettek békességben, Összetartó megértésben.
'Mit szereztek – megosztották. 'Ki rászorult – védték, óvták.

De gonoszság nem nyughatott, Emberek közt viszály szított.
Önzés – magját elvetette, Rosszindulat – felnevelte.

Emberek, így vaddá váltak Mint, állathad úgy vonultak,
Ettek, amit elérhettek, Ha szorultak, menekültek.

Teremtő ezt nem tűrhette, Gonoszságot mélyre üzte.
Egyezőket összehozta, Viszálykodót széjjel szórta.

Ősi élet

Ezek után Egy Teremtő, Ember lényét felélesztő,
Nagyasszonnyal kifundálták, Embereket, hogy okítják.

Teremtő és Nagyasszonya, Két fiát, 'ki eget járja,
Emberekhez földre küldi, Szébb életre kiművelni.

Lement földre – idősebbje, Szándékában erősebbje.
Embereket, hogy oktassa, Jó életre megtanítsa.

Férfit okít tüzet rakni, Szerszámokat készíteni.
Fát és követ megmunkálni, Házat, nyéket építeni.

Asszonyt okít begyűjteni, Föld gyümölcsét összeszedni.
Ételt-italt készíteni, Fonni, szőni, ruhát varrni.

Lement földre – a kisebbje, Tudásában erősebbje.
Embereket, hogy tanítsa, Bő életre kiokítsa.

Férfit tanít – halat fogni, Madarászni és vadászni.
Csapdát, hálót készíteni, Bőrt és csontot megmunkálni.

Asszonyt tanít füvet szedni. Mézet, gyógyírt készíteni.
Állatfikat felnevelni, Húst füstölteni, szárítani.

Teremtőnek, Nagyasszonynak, Mindkét fia – földön járnak.
Embereket okítanak, Nékik hasznos tudást adnak.

Testvérek ezt jól végezték, Munkájukat befejezték.
Embereket kiművelték, Életüket segítették.

Fiataltja, méltóságba, Visszatért a felvilágba.
Csillagszarvast tovább üzni, Égi Ősként segíteni.

Idősebbje, elvonultan, Itt maradt e Földvilágban.
Tudást, erőt megőrizni; Földi Ősként segíteni.

Mitológia és történelem

Részletesen: „Gesta Hungarorum et Magyarorum”, <http://mek.oszk.hu/12200/12235>
„Aranyszarvas – Csodaszarvas”, <http://mek.oszk.hu/12200/12225/>

Hiterősítők

Népi hitvallás

Hiszek Teremtőben, Égi Atyánkban!
Hiszek Nagyasszonyban, Földi Anyánkban!
Hiszek Szentszellemben, bűn bocsánatában!
Hiszek öröklétben, lélektisztulásban!
Hiszek gonoszságnak méltó bukásában!
Hiszek véreinknek boldogulásában!
Úgy legyen!

Pogány hitvallás

Hiszek Égatyánkban, 'ki szellemet adta!
Hiszek Nagyasszonyban, 'ki testet alkotta!
Tisztelem Napunkat, 'mi értelmet adja!
Tisztelem Holdunkat, 'mi lelket ápolja!
Hiszek örök Fényben, 'mi gonoszt elhajtja!
Úgy legyen!

Regős hitvallás

Hiszek Teremtőnknek igaz hatalmában!
Hiszek Nagyasszonyunk gondoskodásában!
Hiszek Hunor 's Magor összefogásában!
Hiszek Csudaszarvas útmutatásában!
Hiszek tudók, látók bölcselő szavában!
Hiszek ősi népünk fennmaradásában!
Úgy legyen!

Ima Teremtőhöz

Miatyánk, Ég-Atya!
Dicsértessék Te Neved!
Tisztítsál meg bűneinktől.
Védj meg minket kísértéstől.
Szabadíts meg a gonosztól.
Úgy legyen!

Ima Földanyához!

Mianyánk, Föld-Anyá!
Szenteltessék meg Neved!
Ments meg minket éhezéstől!
Védj meg minket betegségtől.
Szabadíts meg minden rossztól.
Úgy legyen!

Teremtők dicsérete

Dicsőség Égatyának! Hódolat Földanyának!
Tisztelet Napnak, Holdnak! Köszönet csillagoknak!
Úgy legyen!

Hálálkodó

Dicsértessél Mindenható Égatyá!
Akit segít Nap, tűz és lég... anyyala!
Fogadd hálám, Boldogasszony, Földanya!
Akit segít Hold, víz és föld... anyyala!
Úgy legyen!

Reggeli fohász

Kelj fel Nap! Fényes Nap!
Hozzá! reánk szép időt! Száraz földnek jó esőt!
Vetésekre meleget, terméséből eleget!
Úgy legyen!

Reggeli köszöntő

Teremtő Úr! Égatya!
Legyen áldott Te neved! Világunkért, Teneked!
Boldogasszony! Földanya!
Legyen áldott Te neved! Életünkért, Teneked!
Úgy legyen!

Napigéző

Szép Nap! Új Nap! Új király! Elkerüljön baj, vizály!
Étel, ital megadassék! Termés, jószág szaporodjék!
Gyermek, ifjú erősödjék! Család, kamra gyarapodjék!
Úgy legyen!

Hajnali kérés

Napatyám és Holdanyám! Vidd el az én nyavalyám!
Ami fakó kipiruljon! Ami nedves felszáradjon!
Ami sebes varasodjon! Ami beteg meggyógyuljon!
Úgy legyen!

Reggeli kérés

Új nap! Arany Nap!
Adjál nekünk meleget! Gabonából eleget!
Gyümölcsökre szép időt! Száraz rétre jó esőt!
Úgy legyen!

Napi ima

Égi Isten! Adj bőséget!
Hárítsd el a veszedelmet! Virítsad ki mezeinket!
Földnek Anyja! Hozz bőséget!
Hárítsd el a betegséget! Érlelj meg gyümölcsidet!
Úgy legyen!

Napi kérés

Nap, fénylő Nap! Adj bőséget!
Hárítsd el a veszedelmet! Virítsad ki mezeinket!
Hold, setét Nap! Hozz bőséget!
Hárítsd el a betegséget! Érlelj meg gyümölcsidet!
Úgy legyen!

Étkezési hálaadás

Köszönöm Teremtő! Hitet, erőt hoztál!
Köszönöm Nagyasszony! Ételt, italt adtál!
Dicsértessék nevetek! Áldozatrész tinéktek!
Úgy legyen!

Ősi hálálkodó

Köszönöm Teremtő, lelkemet, testemet!
Köszönöm Nagyasszony, életemet, erőmet!
Köszönöm arany Nap, ami ételt adtál.
Köszönöm ezüst Hold, ami italt adtál.
Köszönöm csillagom, hogy szerencsét hoztál!
Köszönöm termő föld, hogy bőséget hoztál!
Úgy legyen!

Esti kéréző

Kérünk Nagy Ég, tisztelettel! Nap lement már, este jött el.
Oltalmazd éjszakánkat! Ház népére hozz nyugalmat!
Nyomó álmok pusztuljanak! Gonosz erők távozzanak!
Úgy legyen!

Esti kérés

Új éj! Ezüst Hold!
Hozzál reánk békességet! Éjszakai csendességet!
Pihenést és nyugalmat! Kellemetes álmokat!
Úgy legyen!

Áldáskérő

Áldjál meg Teremtő, engemet!
Hogy szikrát lelhessek! Hogy lángot vethessek!
Hogy fényed lelhessek! Hogy Néked tehessek!
Úgy legyen!

Tisztuláskérő

Erősítsd Földanya, engemet! Tisztítsd meg bajoktól testemet!
Tisztítsd meg arany Nap, elmémet! Tisztítsd meg ezüst Hold, lelkemet!
Úgy legyen!

Szél (lég) dicsérete

Dicsértessél, áldott Szél!
Jeget, havat olvaszd el! Pangó vizet szárítsd fel!
Gazdagítsad lelkünket! Erősítsed elménket!
Úgy legyen!

Víz dicsérete

Dicsértessél, áldott Víz!
Tiszta vized eresszed! Legelőket zöldítsd!
Tisztítsad meg testünket! Erősítsed hitünket!
Úgy legyen!

Föld dicsérete

Dicsértessél, áldott Föld!
Vetéseket érleljed! Barmaidat neveljed!
Add meg napi étkünket! Erősítsed testünket!
Úgy legyen!

Tűz dicsérete

Dicsértessél, áldott Tűz!
Nagy hideget űzzed el! Házat, üstöt fűtsd fel!
Töltsd örömmel testünket! Erősítsed lelkünket!
Úgy legyen!

Fa dicsérete

Dicsértessél, áldott Fa!
Hozz gyümölcsöt, édeset! Neveljél fát, erőset!
Növeljed meg erőnket! Erősítsed békénket!
Úgy legyen!

Fém dicsérete

Dicsértessél, áldott Fém!
Érced hasznát kimutasd! Veszélyt, rontást megmutasd!
Csendesítsd le szívünket! Erősítsed merszünket!
Úgy legyen!

Fény dicsérete

Dicsértessél, áldott Fény!
Élet szikrát csiholjad! Tudás lángját mutassad!
Világunkat láttassad! Testet, lelket mozdítsad!
Úgy legyen!

Teremtés dicsérete

Teremtőt tiszteljük!
Nagyasszonyt köszönjük!
Hatalmát dicsérjük, jóságát hirdetjük!
Úgy legyen!

V. Fejezet: HAGYOMÁNYOK

Szokások

Legény beavató

Aki legény akar lenni, rátermettnek kéne lenni.
Hitében és hagyományban, munkában és szorgalomban,
Okosságban, becsületben, bátorságban és erőben.
Maskarában, csínytevésben, sérelmeknek tűrésében.

Akit, aztán beavattak, annak legény címet adtak.
Viseletre, kocsmázásra, mentésre és mulatságra.
Bor erejét 'hogy élvezze, leányt, asszonyt megismerje.
Farsangoljon, locsolkodjon, illő módon udvaroljon.

'Kit legénynek felemeltek, épkézlábnak tekintettek.
Cimborának és komának, tanítványnak és javasnak.
Hozzá méltó mesterségre, köreiknek tisztségére.
Alkalmasnak katonának, hites férjnek, jó apának.

Leányöntöző

Avatott legények bandázni indulnak.
Eladó leányos házakat bejárnak.
Tavaszi hetedfőn lányokat öntözni,
Kipattant bimbókat nem hagyni, hervadni.

Ahol kapu nyitva, oda betérhetnek.
'Kit ottan találtnak, illőn köszöntenek.
Pártás leányokat, hogy megöntöznének,
Erre ház urától szabadságot kérnek.

Majd, e virágszálat kérdezőre fogják.
Aztán hogyan tovább, majd még kigondolják.
Ha van választottja, nem lesz öntözése,
Talált már locsolót, maga örömére.

De ha e virágszál, jegyet nem viselné.
Választhat közülük, ki őt megöntözné.
Kúthoz e leánykát, többiek kiviszik.
Közrefogva tartják, amíg megöntözik.

Leánybefogadó

Leányt visznek a fonóba, asszonynéphez mutatóba.
Pártát tűznek a hajába, kendőt raknak a nyakába.
Farsangot, ott megbeszélnek, legényeket kibeszélik.
Csábítgatást megtanulják, kötést, oldást kitanulják.

Idősebbek kioktatják, tapasztaltak beavatják.
Próbát tesznek, befogadják, titkaikat mind megosztják.
Áldomást, ha ott kiisszák, lánybandába befogadják.
Hajat fonhat, bálba járhat, legény néki udvarolhat.

Leány beavató

Asszony viszi koma lányát, hogy átadja tudományát.
Asszonynépség ünnepére, vízben, fűben bő helyére.
Ott gyógyfüvet gyűjtögetnek, lombból kunyhót hevenyésznek.
Gyümölcsökből étket főznek, virágfűzért fonnak, kötnek.
Este szagos fürdőt vesznek, fehér ingben vízhez mennek.
Égő mécset elúsztatnak, sötétjére Lelket hívnak.
Kényeztetik, jóval tartják, éjfél után elbocsájtják.
Megmártóznak, heverednek, pirkadatig ismerkednek.
Amit tudtak szép asszonyok, így tanulták a nagylányok.

Asszonyjárás

Asszonynépek tombolása, menyecskéknek vigassága.
Nagyfarsangban, majd György napján, Kisfarsangban, 's Luca-napján.
Gaz némberek beöltöznek, becstelenül viselkednek.
Leány őket elkerülje, gyermek 's anyja ne tekintse.

Férfinép ezt tartsa észben, hogy maradjon tisztességben!
Mert, 'kit nappal kívül lelnek, áldozatnak kiszemelnek.
Megkergetik, 's ha lefogják: borotválják, liszttel szórják.
Ruhájukat leszaggatják; megnyomatják, majd kidobják.

Asszonynépek esti bálja, férfinépnek rút csapdája.
Pince kulcsát elorozzák; bort, pálinkát, megdézsmálják.
Házasember, messze fusson; legény, fiú házba bújjon.
Mert, 'kit arra vezet sorsa, fesletteknek lesz ott fogja.

Készülődők

Májfa állító

Menjél legény az erdőbe, éjszakai sötétjébe!
Keress ott egy helyre fácskát, abból faragd ki a májfát!
Vidd le vállon a faluba, kedvesednek udvarába!
Szalagokkal díszítsd fel, így ékesen állítsad fel!

Ébredj leány itt a májfa! Már a tiéd, vigyázz rája!
Tojásokkal díszítgessed, kendőddel is megjelöljed!
Vigyázz legény, ne aludjál! Napkeltéig fenn maradjál!
Mert májfádat, ha letörik, kedvesedet elszeretik.

Párkereső

Lány és legény egybe gyűljön – táncot járva összejöjjen.
Kik párt leltek, erdőt járják – hogy szívüket jól kitárják.
Aki fázik, tűzhöz menjen – párjával, hogy melegedjen.
Aki így sem lel kedvére – költözzön el más vidékre.

Párosító

Batyus bálba párban mennek. Kiknek nincsen, párt keresnek.
Lány és legény, ha nem lelte, sorshúzással kivetette.
Leány húzta legény nevét, legény kártyán veti lányét.

Sors, akiket összehozta, nekik próba jogát adta.
De, 'ki párját így sem leli, azt faluja szájra veszi.
Leányt – férfi vesszőzheti. Legényt – asszony seprűzheti.

Kivonulás

Gyűljünk együtt készülni, esti rejtőt keresni,
Lombsátrunkat felhúzni, testünk porát lemosni,
Szagos füvet gyűjteni, koszorúkat megfonni!

Gyűljünk együtt mulatni, közös étket költeni,
Tűztáncunkat eljárni, tiszta lángot ugrani,
Tűzkereket forgatni, koszorúkat úsztatni!

Gyűljünk együtt jobbulni, enyhe vízben tisztulni,
Csillagfényben frissülni, tűzközelben enyhülni,
Testet, lelket megkenni, borút 's vizsályt feledni!

Gyűljünk együtt pihenni, parázs köré heverni,
Adomázni, évődni, barátságot megkötni,
Nyugodt helyre vonulni, puha fűben aludni!

Aratópáros

Ha kimegyek a mezőre, gabonát gyűjteni.
Ezt a legényt kiválasztom, kalászt rendre vágni.
Vizet hordok, abból főzök, ami itten terem,
Mire a Nap kétszer felkél, szeretőmmé teszem.

Ha kimegyek a mezőre, gabonát aratni.
Ez a leány eljön velem, kalászt gyűjtögetni.
Kunyhót fedek, ágyat vetek, abból, ami terem,
Mire a Hold kétszer felkél, kedvesemmé teszem.

Aratásvég

Aratást már befejeztük, kazlakat is elrendeztük.
Koszorúkat megkötöttük, jogos részünket kikértük,
Tiszta vízben lefiredtünk, ételt, italt, megérdemlünk.
Készítsünk hát, bő vacsorát, húzassunk hát, szép muzsikát!

VI. Fejezet: SZERTARTÁSOK

Rítusok

Imádkozás

Ha készülödsz imádsághoz, keress helyet fohászodhoz!
Nyugodt helyet kiválasszál, szemek elől elvonuljál!
De előtte tisztálkodjál, kezet-arcot mindig mossál!

Ezek után elvonuljál, 'hol titokban imádkozzál!
Mert, te hited, te fohászod. Ami azé, 'kinek szánod.
Másnak ehhez semmi dolga. Ez kettőtök közös titka.

Amit szólasz, velős legyen. Mert hízelgés, az becstelen.
Szólj röviden, értelemmel! Kérj szívedből, tisztelettel!
De ne feledd, sose ártsál! Mert, mit kívánsz, vissza rád száll!

Tisztítás

Ha készülödsz tisztuláshoz, hit és tudás próbájához,
Biztos helyet kiválasszál, mások elől elvonuljál.
Oda, ahol megfürödhetsz, zavartalan megpihenhetsz.
Rejteken felkészüljél, ahol, módján rendezkedjél.

Ételt-italt elkészítsed, keneteket bekeverjed!
Fürdővizet melegítsed, gyógyfüvekkel betelítsed!
Fekvőhelyet berendezzél, asztalodon elrendezzél!
Kellékeket imádsághoz, igézéshez jobbuláshoz.

Sötétítsél, gyertyát gyújtsál, tisztuláshoz bezárkózzál!
Üdvözlj és erőt gyújtsál, megidézz és lefürödjél!
Foháskodj és törülközzél, elháríts és kenegessél!
Mégbűvölj és szépítkezzél, Imádkozz és elmélkedjél!

Majd hálát adj és étkezzél, megigézz és felhevüljél!
Kötés oldj és elernyedjél, elköszönj és lepihenjél!
Így tisztítsad meg lelkedet, elméd-szíved és testedet!
Bizalmasod besegíthet, tisztulásban megkönnyíthet.

Így tisztítsál testet-lelket, így erősíts elmét-szívet!
Ósi hitet jól őrizzed! Régi szokást megőrizzed!
Ósi tudást tovább adjad! Hagyománytok így ápoljad!
Mesteredtől így tanuljad, másoknak is így tanítsad!

Körtánc

Menjünk táncba, vigadjunk! Kört formálva szaladjunk!
Kerüljünk és forduljunk, tűzparáznál ugorjunk!

Nosza, leány, a táncba! Itt a legény, szedd ráncba!
Rázzad, forgasd, mint rostát! Igyál vele kupicát!

Nosza, legény, a táncba! Itt a leány, szedd ráncba!
Ugrasd, forgasd, mint orsót! Igyál reá egy korsót!

Üljünk tűzhöz, vigadjunk! Együnk, igyunk, jól lakjunk!
Hunyó tűzhöz heverjünk! Kört formálva pihenjünk!

Nosza, leány, a körbe! Itt a legény, fogjad be!
Parázs mellett bájолjál! Szép emlékről álmodjál.
Nosza, legény, a körbe! Itt a leány, fogjad be!
Szagos füstnél regéljél! Szép emléket reméljél!

Éjféltájig vigadunk! De tovább nem mulatunk!
Körtáncunkat ellejtjük, titkainkat elrejtjük.

Zárt szertartások

Közös étkezés

Hittársak, vendégek. E körbe lépjenek!
Körnek közepére együtt terítsenek!
Gyertya és füstölő, só és víz hozassék,
Bor, kenyér és gyümölcs, mindig teríttessék.

Teremtőt, Nagyasszonyt hálaszó illesse!
Őket asztalunkról áldozat köszöntse!
Fohász és kérelem feléjük küldessék,
Áldomás pohárral mindezt erősítsék.

Gyülekezeti szertartás

Tisztelet idején, rejtett helyre megyünk.
Fütkésző szem elől, ahol egybe gyűlünk.
Aki beavatott – jöhet és okulhat.
Aki már tanítvány – mestertől tanulhat.

Körnek gyűlésére méltón készülődjünk.
Napnak felkeltétől tisztuljunk, böjtöljünk.
Szeretet étkeket előre készítjük.
Saját eszközökkel, otthon ne feledjük.

Körünknek oltárát középre terítjük.
Illendő jelekkel, dolgokkal díszítjük.
Köréje köröket jól látva jelöljük.
Széleit gyertyákkal égtájként kitűzzük.

Mikor összegyűltünk, gyertyákat meggyújtjuk,
Csengőre, dobszóra, helyünkre vonulunk.
Mesterpár oltárnál, tanítvány kör közé.
Aki csak avatott, külső körnek köré.

Zenével-énekkal lelkünket megnyitjuk.
Kör mentén kéz-kézben, fohással indítjuk.
Köszöntőt, igaz szót együtt meghallgatjuk.
Imát és igézőt magunk is hallatjuk.

Miként, Körünk ügyét együtt megbeszéljük.
További utunkat közösen eldöntjük.
Legvégül fohással gyűlést befejezzük.
Egymást kézen fogva hitet kifejezzük.

Ezután közösen elköltjük étkünket.
Egymást gyógyítva jobbítjuk testünket.
Másoktól okulva csiszoljuk elménket.
Vidám mulatsággal frissítve lelkünket.

Befogadó szertartás

Befogadás estjén, rejtett helyre megyünk.
Körbéli testvérek, ottan összegyűlünk.
Körünknek oltárát középre terítjük.
Illendő jelekkel, dolgokkal díszítjük.

Széleit gyertyákkal égtájként kitűzzük.
Köréje egy nagy kört, jól látva jelöljük.
E körbe jelöltet, ahol befogadjuk.
Körünkbe új társat ahol elfogadjuk.

Befogadására ő méltón készüljön.
Déltől napnyugtáig tisztuljon, böjtöljön.
Bizalmas hitpárja testvérként segítse.
Avatott barátként körünkbe kísérje.

Ott, próbált fivérek tisztítják meg vízzel.
Avatott nővérek öltöztetik dísszel.
Mesterpár előtt, szavát adja, szívvel.
Körünk, úgy fogadja. Barátsággal, hittel.

Köszöntőt, igaz szót együtt meghallgatjuk.
Kör mentén kéz-kézben, akkor befogadjuk.
Csengőre, dobszóra, gyertyákat meggyújtjuk.
Zenével-énekkal lelkünket megnyitjuk.

Új testvért köszöntsük, 'ki ott van, vigadjon!
Jó egészségére mindenki koccintson!
Enyhítsük félelmét móka-kacagással.
Fokozzuk jókedvét tréfás bűbájlással!

Ezután közösen elköltjük étkünket.
Egymást is segítve jobbítjuk testünket.
Tanulva másoktól csiszoljuk elménket.
Hasznos mulatsággal üdítve lelkünket.

Beavató szertartás

Beavatás estjén, titkos helyre megyünk.
Avatott testvérek, ottan összegyűlünk.
Próbát tévő testvért ahol megkóstáljuk.
Aztán tanítványként, ahol befogadjuk.

Beavatására ő méltón készüljön.
Napnak felkeltétől tisztuljon, böjtöljön.
Bizalmas hitpárja testvérként segítse.
Tanító barátja körünkbe kísérje.

Szeretet étkeket önmaga terítse,
Eszközét, ruháját is maga készítse.
Oltár és kör helyét, egyedül jelölje.
Gyertyákkal, jelekkel, illően díszítse.

E napnak rítusát egyedül vezesse.
Ebben csak hitpárja, legyen 'ki segítse.
Tisztító szertartást ottan bemutatja.
Gyógyító tudását ahol megláttatja.

Megmutatja magát hitből és tudásból.
Próbát tesz erőből, bátor kitartásból.
Avatott testvérek döntenek sorsáról.
Ha megfelelt nekik, beavatásáról.

Új tanítványt eztán mindenki köszöntse!
Beavatására poharát ürítse!
Mutassuk be körét, társait, mesterét.
Móka-kacagással fokozzuk jókedvét.

Ezután közösen elköltjük étkünket.
Majd egymást gyógyítva építjük testünket.
Tudást is cserélve fejlesztjük elménket.
Bűbájjal, varázssal hevítve lelkünket.

Hitpróba

Aki tudó akar lenni, hívőnek kell ahhoz lenni.
Tudó szavát megfogadni, régi szokást elfogadni.
Ünnepeket megtartani, regulákat betartani.
Hittársával tapasztalni, jobbítást így megismerni.

Aki tudó akar lenni, mesterhez kell annak menni.
Ott kell tőle eltanulni, miként lehet jobbítani.
Eztán magán kipróbálni, testén-lelkén azt kiállni.
Bizalmasán gyakorolni, jobbítást így tapasztalni.

Aki tudó akar lenni, mesteréhez kell még menni.
Próbátétre felkészülni, titkot-módot megismerni.
Majd magában kipróbálni, test-lélekkel az átélni.
Bizalmassal gyakorolni, igézést így tapasztalni.

Aki tudó akar lenni, mesteréhez el kell menni.
Avatásra felkészülni, próbatétnek megfelelni.
Igézésben és bűbájban, nézésben és javasságban.
Tudását, ha bizonyítja, tudók köre befogadja.

Aki mester akar lenni, tudónak kell ahhoz lenni.
Hitet, tudást oltalmazni, érdemesnek tovább adni.
Méltót hívni ősi hitre, segíteni próbatétre.
Hogyha három teljesíti, az mesterré felemeli.

Elengedő szertartás

Elengedés napján rejtett helyre megyünk.
Hívatlan szem elől, ahol összegyűlünk.
Eskü alól mentve, vétket megbocsátva.
Elengedni élet, holtat elbocsátva.

Elengedésükre búcsúként készüljünk.
Napnak felkeltétől tisztuljunk, böjtöljünk.
Avatott leányok asztalt megterítsék.
Próbált legények helyet feldíszítsék.

Körünknek oltárát középre terítjük.
Illendő jelekkel, dolgokkal díszítjük.
Köréje nagyobb kört, jól látva jelöljük.
Széleit gyertyákkal égtájként kitűzzük.

Mikor összegyűltünk, gyertyákat meggyújtjuk.
Csengőre, dobszóra, helyünkre vonulunk.
Mesterpár 's elhagyó – együtt, körön belül.
Egymás kezét fogva – többi, körön kívül.

Zenével-énekekkel lelkünket megnyitjuk.
Mesterek fohászat, szép szavát hallhatjuk.
Engedés jó okát nyíltan kimondatjuk,
Felmentést, távozást együtt tanúsítjuk.

Fogadalom alól így lészen mentesség.
Kötés felbontása imígy engedtessek.
Körünkből távozót útjára engedjük.
Lélekben távozót békével kísérjük.

Kedvező emléket szívünkben őrizzük.
Sérelmet, megbántást elménkben elrejtjük.
Búcsúpoharunkkal erre fogadkozzunk.
Lélekben békülve eztán eltávozzunk.

Tűztánc

Nyújtsd kezedet, kezünkbe! Állj be közénk, körünkbe!
Nyugodt helyre induljunk, kéz-a-kézben vonuljunk!

Hold fényébe öltözünk, tűz fényébe révülünk.
Varázskörbe belépünk, illatfüstbe merülünk.

Kéz-a-kézben fogódzunk, egymás nyomán fordulunk.
Kerüljünk és táncoljunk, tűzparazsát ugorjunk!

Körön kívül vigadjunk! Együnk, igyunk, jól lakjunk!
Tűz fényénél jobbítsunk, rontást üzzünk, mulassunk!

Kihunyt tűznél pihenjünk! Varázskörben heverjünk!
Kényeztetést engedjük, vágyainknak engedjünk!

Kedvességet fogadjuk, szívességgel háláljuk!
Teremtőnket tiszteljük! Boldogasszonyt dicsérjük!

Révülés

Ég jóságát köszönjük! Föld áldását becsüljük!
Körnek fáját öleljük, Lágy pázsitján heverjünk!

Teremtőnket tiszteljük! Boldogasszonyt dicsérjük!
Szeretetet becsüljük, viszonzással köszönjük!

Ősi hitünk épüljék! Látó révünk röpjüljék!
Tudós elménk serkenjék! Javas testünk frissüljék!

Lassú vérünk pezsdüljék, gondunk-bajunk enyhüljék!
Bezárt lelkünk megnyíljon, képzeletünk szárnyaljon!

Fény erejét fogadjuk, egymás között megosztjuk.
Kényeztetés engedjük, vágyainknak engedjünk!

Kézfogó

Vőlegény, menyasszony, e körbe belépjék!
Előttünk egymásnak hűséget fogadjék!
Egybekelni jöttek, szabad akarattal,
Szeretettel telve, igaz szándékokkal.
Fénybe felöltözve, virágkoszorúzva,
Testben és lélekben immár megtisztulva.

Vőlegény, menyasszony, együtt megfogadják,
Hogy egymást segítik, óvják és gyógyítják.
Együvé tartoznak, megértéssel telve,
Örömet okoznak, boldogságra lelve.
Jegyeket cserélnek, hites esküt téve,
Szellemben, lélekben immár egybekötve.

Völegény, menyasszony, csókkal pecsételje,
Áldomás pohárral esküt szentesítse.
Teremtőt, Nagyasszonyt illendően köszöntsék,
Saját áldozattal Őket megtiszteljék!
Új pár ölelkezzék, körben megpihenjék,
Két test és két lélek, eggyé formálódjék.

Szülőség

Apa, anya 's gyermek, e körbe belépjék!
Komájuk, mátkájuk őket bekísérjék.
Hitet tenni jöttek, szabad akarattal.
Gyermek érdekében, igaz szándékokkal.
Tisztán, elleplezve, zöld-lomb koszorúzva.
Szellemben, lélekben erre elhívva.

Apa, anya együtt immár megfogadják,
Gyermekeket gondozzák, nevelik, tanítják.
Komájuk, mátkájuk velük megfogadják,
Gyermekeket segítik, sajátként megóvják.
Néki nevet adva, esküt ez őrizze.
Só, víz, füst, gyertyaláng, rontást tőle űzze.

Bent, aki körben áll – összeölelkezzen!
Áldomás pohárral esküt szentesítsen.
Teremtőt, Nagyasszonyt áldozatra hívják.
Őket komatálból illőn megkínálják.
Kolozsmát átnyújtva, így megpecsételve.
Egy irányba menjék, körből így kilépve.

Válás

Férj és felesége, e körbe belépjék!
Előttünk házasság kötelét eltépjék!
Elszakadni jöttek, szabad akarattal.
Egymástól elválni, tiszta szándékokkal.
Piszkosan, csapzottan, száraz koszorúval.
Testben és lélekben, megtörve és búval.

Férj és felesége, együtt kijelentik,
Kötelesség alól, hogy egymást felmentik.
Saját utat járnak, szabadságra lelve.
Másiknak nem ártva, tisztelettel telve.
Jegyeket egymásnak, íme, visszaadva.
Szellemben, lélekben immár kettéválva.

Elvált férj 's feleség, egymástól ellépjék.
Áldomás pohárral szavuk erősítsék.
Teremtőt, Nagyasszonyt megajándékozzák.
Visszavett jegyeket nekik feláldozzák.
Testük tisztítassék és felöltöztessék,
Majd körből kilépve... két irányba menjék.

Halál

Két társa elhunytnek, e körbe belépjük!
Előttünk emlékét idézzék, becsüljük!
Búcsúztatni jöttek, szabad akaratl.
Lelkét elengedni, illő alázattal.
Gyászszínbe öltözve, kedves virágjával.
Lélekben reménnyel, hitünk tudatával.

Elhunytat társai együtt búcsúztatják.
Csak igazat szólva, életét méltatják.
Boldogságos vidám kalandokról szólván.
Jelképét mutatva tisztességnek módján.
Megmaradt dolgait arra méltók kapják.
Aki elhunyt útját, hittel folytathatják.

Két társa elhunytnek lelket megbékíti.
Áldomás pohárral útjára engedi.
Teremtőt, Nagyasszonyt imával szólítanak.
Elhunyt dolgaiból nekik feláldoznak.
Üzeneteiket lélekkel tudatják.
Küldik erőt adva, kört eztán elhagyják.

Nyitott szertartások

Ünnepi szertartás

Jeles nap idején, biztos helyre megyünk.
Vizslató szem előtt, ahol ünnepelünk.
Aki próbált legény, jöhet tüzet rakni.
Aki avatott lány, szép koszorút fonni.

Főhelyre, lombsátrat közösen építjük.
Ünnepnek asztalát ahová terítjük.
Tudatlan szemektől, időleg elrejtjük.
Köréje köröket jól látva jelöljük.

Mikor lement a Nap, tüzeket meggyújtunk.
Csengőre, dobszóra sátorhoz vonulunk.
Avatott helyünket körünkben jól tudjuk.
Kívülső szabadját vendégnek meghagyjuk.

Énekkel lelkünket, szívünket megnyitjuk.
Ünnepet kéz-kézben, fohással indítjuk.
Köszöntőt, igaz szót együtt meghallgatjuk.
Dalokat, verseket magunk is hallatjuk.

Legvégül fohással, énekkel búcsúzunk.
Tűztáncba fogódzva, lelkünket gyógyítjuk.
Fényével, hevével, mi is erőt kapunk.
Melegét fogadva, másnak mi is adunk.

Mindenki táncoljon, lelkében vigadjon.
Aki éhes, egyen – aki szomjas igyon.
Kíváncsi, sötétben jövődöt kutassa.
Vagy lángot ugorva szerencsét firtassa.

Amíg tűz világít, együtt évődhetünk.
Vagy félre vonulva, meg is pihenhetünk.
Pirkadatig vízben magunkat megmártjuk.
Hajnalkelő Napot, tisztulva fogadjuk.

Egybekelő szertartás

Egybekelés napján, biztos helyre megyünk.
Hívatlan szem elől, fogadalmat veszünk.
Hites menyasszonytól, hites vőlegénytől.
Egy avatott lánytól és próbált legénytől.

Egybekelésükre ünnepként készülünk.
Napnak felkeltétől tisztulunk, böjtöljünk.
Avatott leányok asztalt megterítsék.
Próbált legények sátrat felépítsék.

Körünknek oltárát középre terítjük.
Illendő jelekkel, tárgyakkal díszítjük.
Köréje nagyobb kört jól látva jelöljük.
Széleit gyertyákkal égtájként kitűzzük.

Tanítvány leányok étket elkészítsék.
Eközben legények helyet feldíszítsék.
Menyasszonyt-vőlegényt mesterek vezessék.
Tisztító rítussal díszbe öltöztessék.

Mikor összegyűltünk, gyertyákat meggyújtjuk.
Csengőre, dobszóra, helyünkre vonulunk.
Mesterpár, jegyespár – együtt, körön belül.
Egymás kezét fogva – többi, körön kívül.

Zenével-énekekkel lelkünket megnyitjuk.
Mesterek fohászat, szép szavát hallhatjuk.
Hites pár esküjét körünkbe fogadjuk.
Jegycserét, ölelést együtt tanúsítjuk.

Új párral ezután – mindenki táncoljon.
Jó egészségükre áldomást koccintson.
Fokozza kedvüket móka, maskarázás.
Kényeztesse őket jobbító bűbájlás.

Nagy ünnep

Előző nap körbejárás. Férfiaknak házra járás.
Ünnep hírért, hogy megvigyék. Adakozást, hogy beszédjék.
Amit kapnak, elfogadják. Fiaikkal egybehordják.
Ünnep napján, elkészítik. Ünnepelőt vendégelik.

Ünnep napján kivonulnak. Ligetükbe elvonulnak.
Férfiember tisztogatja. Süldő gyermek gallyat hordja.
Sátrat, legény építgeti. Virágokkal, lány díszíti.
Asszonynépek étet főznek. Menyecske rak terítéket.

Tülok hangra összejönnek. Asztalokhoz, egybe gyűlnek.
Teremtőhöz imádkoznak. Földanyához fohászkodnak.
Poharukat felemelik. Boráldomást, együtt teszik.
Néhány cseppjét földre öntik. Ünnepüket emígy kezdik!

Szent helyekre elvonulnak. Ajándékot, ott kiraknak.
Jeles fákat feldíszítik. Oltárokat megterítik.
Égő gyertyát köszöntésnek. Virágokat üdvözlésnek.
Étkeikből áldozatként. Italukból hálájukként.

Imádkoznak, fohászkodnak. Kérlelgetnek, hálálkodnak.
Haragosok kibékülnek. Megbántottak megbékélnek.
Barátságot erősítik. Komaságot újra kötik.
Szeretetet kimutatják. Jegyességet kikiáltják.

Asztalokhoz visszaülnek. Vidámságban ebédelnek.
Ételüket kínálgatják. Egymás borát kóstolgatják.
Bokrok között sétálgatnak. Gyümölcsöket osztogatnak.
Énekelnek, kurjongatnak. Maskaráznak, táncot járnak.

Estefelé rendezkednek. Gyermekesek haza mennek.
Legény, leány helyet bontja. Napnyugtára takarítja.
Maradékot elégetik. Ünnep nyomát eltüntetik.
Csillagokkal haza mennek. Liget marad... időseknek.

Nyári napünnep

Mikor lemegy a Nap, este tüzet gyűjtünk.
Fényével, hevével, Napnak erőt nyújtunk.
Éjszakában fénye, sötétet taszítja.
Illatozó füstje, gonoszt elriasztja.
Paraszát taposva, termést szaporítja.
Általa sült éték, beteget gyógyítja.

Mikor lemegy a Nap, este tüzet gyűjtünk.
Fényével, hevével, mi is erőt kapunk.
Melegét fogadva, bajunkat kúrálja.
Körtáncba befogva, lelkünket gyógyítja.
Lángját átugorva, jövődőt mutatja.
Hús vízbe mártózva, testüket szárítja.

Mikor lemegy a Nap, este tüzet gyűjtünk.
Fényével, hevével, mi is erőt kapunk.
Kinek van családja, maradjon házával.
Velük vigadozzék, meg a szomszédjával.
Aki próbált legény, jöjjön tüzet rakni.
Aki hajadon lány, szép koszorút fonni.

Tüzet jól megrakjuk, négyszögűre rakjuk.
Ki nem oda való, az onnan elhajtjuk.
Egyik szögén ülnek szép öregasszonyok.
A másikon ülnek szép hajadon lányok.
Harmadikon ülnek szép ifjú legények.
Negyediken ülnek szép öregemberek.

Mikor lemegy a Nap, este tüzet gyújtunk.
Fényével, hevével, mi is erőt kapunk.
Szikrája villogjon, melegen, izzasztón.
Láb el ne botoljon, csont el ne roppanjon.
Mindenki táncoljon, lelkében vigadjon.
Aki éhes, egyen – szomjasa meg igyon.

Mikor lemegy a Nap, este tüzet gyújtunk.
Fényével, hevével, Napnak erőt nyújtunk.
Addig világíts tűz, amíg veled vagyunk.
Aztán aludjál el, ha téged elhagyunk.
A vízhez lemegyünk, magunkat bemártjuk.
Hajnalkelő Napot, tisztulva fogadjuk.

Áldozás

Áldozás

Teremtőnek megháláljuk! Áldozatunk felajánljuk!
Amit teszünk, mi akarjuk. Amit hoztunk, önként adjuk.

Tűz lángjában égjen el! Szellő füstjét vigye el!
Víz, hamuját mossa el! Föld magába rejtse el!

Áldozás Teremtőnek

Egy Istenünk! Égi Atya!
Mi Teremtőnk! Világ ura!
Eljött fiad (lányod) ligettedbe! Nagy áldozó fád elibe!
Ajándékot néked hozza! Áldozatnak felkínálja!

Óvjad nyáját farkasoktól! Betegségtől, tolvajoktól!
Óvd vetését csapásoktól! Jégtől, fagytól, rontásoktól!

Adjál áldást barmaira! Vadat, halat zsákmányára!
Adjál áldást szérűjére! Gabonából jó termésre!
Adjál áldást hordójára! Pénzbőségetládájára!

Adjál áldást családjára! Boldogságot hű házára!
Adjál nekik egészséget! Gazdagságot, békességet!

Áldozás Boldogasszonynak

Boldogasszony, Földi Anya!
Mi éltetőnk! Élet ura!

Eljött lányod (fiad) ligetedbe! Nagy áldozó fád elibe!
Ajándékot néked hozza! Áldozatnak felkínálja!

Óvjad lelkét csapásoktól! Gyermekeit nyavalyától!
Óvjad kertjét rothadástól! Kamrát, pincét pusztulástól!

Adjál áldást konyhájára! Kemencére, fazekára!
Adjál áldást veteményre! Gyümölcsire, méheire!
Adjál áldást óljaira! Baromfikra, monyaikra!

Adjál áldást családjára! Boldogságot hű házára!
Adjál nekik egészséget! Gazdagságot, békességet!

Többnapos áldozás

Legelső nap – Egy Istené! Mindenséget Teremtőé!
Áldó helyet megtisztítad! Sérült fákat ápolgassad!
Ligetében tüzet gyűjtsál! Frissen sülttel áldoztassál!
Áldomással igyál, egyél! Maradékot elégessél!

Második nap – Tiszta Vízé. Teremtésben segítőé!
Tónak partján tüzet gyűjtsál! Tiszta vízben megmártózzál!
Tűzparáznál szárítkozzál! Friss gyümölccsel áldoztassál!
Áldomással egyél, igyál! Maradékot vízbe dobjál!

Harmadik nap – Éltetőé. Boldogasszony Földanyaé!
Pusztá helyre fát ültessél! Virágokkal díszítgessél!
Rétmezején tüzet gyűjtsál! Magbelekkel áldoztassál!
Áldomással igyál, egyél! Maradékot elföldeljél!

Negyedik nap – Fénylő tűzé. Boldogasszonyt segítőé!
Földkemencét magad rakjad. Lisztet, tésztát magad gyúrjad!
Üreg mélyén tüzet gyűjtsál! Pogácsát süss, úgy áldozzál!
Áldomással egyél, igyál! Morzsáiból tűznek adjál!

Ötödik nap – Teliholdé. Asszonyt-leányt segítőé.
Sötét este gyertyát gyűjtsál! Tejet, tojást, úgy áldozzál!
Áldomással igyál, egyél! Héjat, morzsát elégessél!
Tisztultassál, kenetessél! Hold fényében megfürödjél!

Hatodik nap – Kelő Napé! Férfi-legényt segítőé.
Hajnal előtt kivonuljál! Kenyeret, bort, úgy áldozzál!
Áldomással egyél, igyál! Morzsát, cseppet szélbe szórjál!
Friss harmatban hengeredjél! Nap fényében megfürödjél!

Hetedik nap – Békességé. Rokonságé, komaságé.
Házon kívül tüzet gyűjtsál! Kínálgassál, úgy áldozzál!
Áldomással egyél, igyál! Maradékot tűzbe dobjál!
Mulatozzál, megpihenjél! Nyomot, jelet eltüntessél!

Böjti regula

Ha készülsz a böjtidőre, húst, zsírt és bort – tegyed félre!
Házad, kertet takarítsd, ruhát, ágyat kitisztítsd!
Ünnep piszkát összegyűjtsd, hulladékát elégedsed!
Edényt zsírtól jól kifőzzed, majd szennyedet lefürödjed!

Napjában csak egyszer étkezz! Napnyugtával, hogy ne vétkezz!
Italozást meg ne engedd! Duhajkodást elkerüljed!

Aki éhes, egyen levest, növényből kisselevest.
Bab és borsó, húst pótolja; zsírt és vaját, olaj adja.

Aki szomjas, igyon vizet, növényből kifőtt levet.
Tejet, vagy bort megvizezve, módjával és nem vedelve.

Csiger, löre, házi boza, ezt nem tiltja böjt-regula.
De bor, méhser és pálinka, ünnepidő bő itala.

Nagyböjt

Hetedfő és harmadnap – ötödikkel húst nem kap.
Kettő nap és negyedik – kövér-zsírost nem tűrik.

Hatodik és hetedik – bort, lakomát engedik.
Délebed, estebéd. Böjtkor ennyi jár beléd.

Kisböjt

Harmadnap és ötöd napja – kisböjt időt akkor tartja.
Tisztes ember megfogadja. Étkét ehhez igazítja.
Húst nem tűri, zsírt nem méri. Vert olaj és vaj sem éri.

Boldogasszony szerdát áldja – gyümölcseit kínáltatja.
Kenyeréhez másodborát, ciberét vagy kiszét, bozát.
Zöldet, magvat kedvelteti. Többjét nyersen etetteti.

Szépasszonyé, péntek napja – tejet, tojást kínáltatja.
Kenyeréhez írot vagy sört. Gyenge lörét, gyógyfűvel főtt.
Túrót, tejfölt kedvelteti. Zöld növényen etetteti.

Böjti emlékezés

Böjtidőben felidézzél, eleidre emlékezzél!
Nevüket jól főbe véssed, fontos helyre feljegyezzed!
Holmijukból megőrizzed, emléküket felidézzed!
Segítségül tőlük kérjed, hogy eredjen a vetésed!

Asztalfőre nékik rakjál, cipót, vizet nékik hagyjál!
Estebédnek végeztével, küld el őket békességgel!
Tányérjukat éjszakára, tedd ki házad udvarára!
Asztalfőjén gyűjtsál gyertyát, hogy elvigye lelkek nyomát!

VII. Fejezet: JELKÉPEK

Tájélok

Világtájélok

Balra – Napunk felkél. Szemünk előtt – délszak.
Jobbra – Napunk nyugszik. Hátunk mögött – észak.
Alattunk – *sárga* föld, Mélységet takarva.
Felettünk – *kék* égbolt, Égi fényben úszva.

Esi tájoló

Kelő Hold sötétje, *keletet* tudatja.
Sarokcsillag fénye, *északot* mutatja.
Hold útját bejárva *nyugat* irányt adja.
Delelő Teli Hold, *dél* felet uralja.

Télközép holdfénye magasról világít.
Nyárközép holdvilág laposan világlik.
Csillagok mozgása órákat mutatja.
Égképek járása hónapot tudatja.

Természet órája

Tavaszy-nyárnak magas Napja, rövid árnyékokat adja.
Ősznek-télnek rövid Napja, hosszú árnyékot uralja.
Faárnyéka körön halad, természet így időt mutat.
Hatod-fertály minden óra, emígy jár egy Nap-Hold óra.

Idő múlása

Négy fő színe szivárványnak – hű jelképe évmúlásnak.
Világos és sötét arca – nappalt 's éjjelt együtt adja.
Napnyugtával új éjszaka – új napkezdét időszak.
Napárnyéknak fordulása – múltó idő mozdulása.

Színek és világunk

Színek és irányok

Fent *kék* eget Nap bejárja. Hátul *zöldet* ritkán látja.
Lent világnak *sárga* földje. Elöl *vörös* delelője.
Nap reggel kél – *sötét* balnál. Majd lenyugszik – *fehér* jobbnál.
Szürke közép jeles pontja, mely hat irányt egybefogja.

Színek és égtájak

Fehér nyugat – jobbra. *Sötét* kelet – balra.
Vöröses dél – előtttem. *Zöldes* észak – mögöttem.
Kék magasság – odafenn. *Sárga* mélység – odalenn.
Szürke világ – középen, Szivárványnak körében.

Színek és évszakok

Tavaszkékje vizét hozza. Nyárnak zöldje éltét adja.
Őszsárgája érés íze. Télvörös Nap, hava dísz.
Tavaszt és nyárt Nap élteti. Fehér fénye azt segíti.
Ősz és telet Hold uralja, Sötétséggel elaltatja.

Színek, égtájak és évszakok

Égnek kékje tavasz színe. Északzöldje nyárnak éke.
Földsárgája ősznek jele. Délvöröse télnek fénye.
Napé évnek kék-zöld fele, Nappaloknak jövedele.
Holdé sárga, vörös része, Éjszakáknak mind egésze.

Színek és érzetek

Színek és érzések

Víznek kékje lehűt, nyugtat. Frisszöld virít, reményt nyújthat.
Érő sárga serkent, gyógyít. Melegvörös izgat, hevít.
Éji sötét riaszt, bujtat. Tisztafehér láttat, mutat.

Színek és hangok

Nyugtatókék lassan lépő. Gyógyítózöld, élénkítő.
Könnyedsárga vidám, pörget. Érzővörös mélyen lüktet.
Rejtő sötét zaja rémes. Fénylőfehér hangja fényes.

Színek és illatok

Égkek: jácint- 's orgonáé. Zöld: fenyőé, ibolyáé.
Sárga: hárs- és violáé. Vörös: ánizs- és rózsáé.
Sötét illat: liliomé. Fehér: jázmin- 's gyöngyvirágé.

Színek és ízek aromás

Kék: zamatos gyümölcs íze. Sárga: virág édes méze.
Zöld: fanyar bor zamata. Vörös: csípést, füstjét adja.
Fekete íz, főzött sóé. Fehér: pezsgő kristályvize.

Elemek és földvilág

Fények és hatások

Élénk vízkék éjjel ébreszt, de mélyvörös már nem éleszt.
Villódzó fény ingerelhet, hullámozó fény megszédíthet.

Színek és elemi erők

Kéklő égé *lég* ereje. Zöld északé víz veleje.
Sárga mélyé *föld* ereje. Vörös délét *tűz* veleje.
Sötét kelet *fémes* erő. Fénylő nyugat *fát* növesztő.

Elemek és természet

Szél hozza vizünket. *Víz* mossa földünket.
Föld szüli tűzünket. *Tűz* olvaszt fémünket.
Fém metszi föld fáját. *Fa* hozza virágát.
Virág hoz gyümölcsöt, méhekkel nektárját.

Elemek és termékek

Levegő: alma, szilva. *Víz*: eper, szeder, málna.
Föld: búza, szőlő, répa. *Tűz*: retek, torma, hagyma.
Fém: mák, mogyoró. *Fa*: bükkmakk, dió.

Elemek és drágakövek

Levegő: zafír kéke. *Víz*: zöldes smaragd fénye.
Föld: sárga topáz éke. *Tűz*: karbunkulus vére.
Fémes Holdé holdkő 's opál. Ágas Napé tiszta kristály.

Elemek és fémek

Levegő ón fehérje, melynek barnás kékes érce.
Víz réznek vereslője, ennek zöldes értelére.
Föld ólom szürkés csöppje, kéntől sárga gőzű pörkje.
Tűz vasnak erős fémje, mit elárul vörös földje.
Fém ezüst tükörfénye, mely légtől vált sötétre.
Fa arany röge-ága, mindig fényes tisztasága.

Elemek és gyógyítás

Elemi erők és testrészek

Levegő fej-nyaktája. *Víz* két kar 's mell tájéka.
Föld belső 's has tájéka. *Tűz* két láb 's altájéka.
Fém női termőerő. *Fa* férfi nemzőerő.

Gyógyító kövek

Zafír: fejet 's nyaktájékot. *Smaragd*: két kart, melltájékot.
Topáz: belsőt, derék 's hastájt. *Karbunkulus*: lábat, altájt.
Holdnak köve asszonyt gyógyít. Nap *kristálya* férfit segít.

Elemek és gyógynövények

Levegő: bodza, menta. *Víz:* szulák, levendula.
Föld: májfű, hárs, kamilla. *Tűz:* csalán majoránna.
Fém: ánizs és orbáncfű. *Fá:* zeller és kakukkfű.

Elemi erők és érzékszervek

Ónos *légé* szaglászérzés. Rezes *vízé* megérintés.
Ólmos *földé* megízlelés. Vasas *tűzé* megtekintés.
Holdas *fémé* a megérzés. Napos *fáé* hallás, értés.

Erősítő kövek

Kékkő: tudást elmélyíti. *Zöldkő:* reményt erősíti.
Sárga: merszet ösztökéli. *Vörös:* erőt felpozsztí.
Opálos kő ápol lelket. *Kristály* tisztít elmét, hitet.

Planéták és jelképek

Planéták magyar nevei

Jupiter – a *Magyar csillag*, Magányos vagy Ónos csillag.
Vénusz bolygó – *Hajnal* csillag, Szerelem-, Réz-, Kúracssillag.
Mars bolygója – *Vérszem* csillag, Hadakozó vagy Vascssillag.
Szaturnusz – a *Székely* csillag, Távoli vagy Lassúcsillag.

Planéták és elemek

Magyar csillag – *légi* jeggyel. Hajnalcsillag – *vizes* jellel.
Földi világ – *föld* erővel. Vércssillag – *tűz* elemmel
Ezüst Hold – *fém* erejével. Arany Nap – *fa* éltetővel.

Planéták, fémek és elemi erők

Ónos csillag: *lég* ereje. Rézcsillag *víz* veleje.
Porvilágé: *föld* ereje. Vascssillag *tűz* veleje.
Ezüst Hold *fém* eleme. Arany Nap *fa*-fű élte.
Szürke közép *kevert fémé*, Furucssillag erejéé.

Planéták és kristályok

Magányos huny *kék* zafirja, erény útját megmutatja.
Kúracssillag *zöld* smaragdja, szív vonzalmát megindítja.
Földnek *sárga* topáz szeme, befogadás igaz fénye.
Vérszcsillag *vörös* kővel, megtámogat tetterővel.
Hold *sápadt* kő – kedvet ébreszt, Nap *víziszta* – vágyat éleszt.

Planéták és napok

Hétfő – Magyar csillagjáé. *Kedde* – Gyógycsillagé.
Harmad szerda – Földvilágé. *Negyed napja* – Vércsillagé.
Ötöd péntek – Ezüst Holdé. *Hatod szombat* – Arany Napé.
Vásárnap az Ég Furué. Egész hét a mindenségé.

Planéták, elemek és napok

Hétfő napja szelet dicsér, Magyarcsillag hitet ígér.
Kedde napja vizet dicsér, Esthajnalfény nyugtot ígér.
Szerda napja földet dicsér, Székelycsillag reményt ígér.
Csütörtök nap tüzet dicsér, Vérszemcsillag sikert ígér.
Péntek napja lelket dicsér, Holdnak fénye létet ígér.
Szombat napja testet dicsér, Napnak fénye éltet ígér.
Vasárnap, új éltet dicsér, Szarvas boga jövőt ígér.

Planéták és uralkodóik

Uralkodók és csillagképek

Magyar csillag – Teremtőé, Szerelmes – Kisasszonyé.
Földünk – Boldog Nagyasszonyé. Vérszem csillag – Had uráé.
Csalfa Holdunk – Szépasszonyé. Tiszta Napunk – Nap uráé.
Furucsillag – mindenkié, de legfőképp javasoké.

Napok és uralkodóik

Hetedfője – Teremtőé. *Kedde* – vizes Kisasszonyé.
Szerda – Boldog Nagyasszonyé. *Csütörtök* – a Tűz uráé.
Péntek napja – Szépasszonyé. *Szombat* napja – Nap uráé.
Heted nap a *vásárnapé*, Természetnek vad uráé.

Uralkodók uralma

Ég Atyáé – Kaszás hunya, Bojtár-kettőst ő uralja.
Fehér lovat ő érdemli. Fenyő zöldje őt dicséri.

Kisasszonyé – Lövő hunya, Boszorkányszem ezt pislantja.
Nyúl és Emse őt követi. Gyümölcsvirág őt dicséri.

Föld Anyáé – Csösznek hunya, helyét Kereszt jól mutatja.
Lúd és Hattyú őt kíséri. Fák gyümölcse őt dicséri.

Tűz Uráé – Fiastyúkja, ahol Méhkas 's Menny kapuja.
Őt idézi Méh csípése. Csipke 's kökény ő tuskéje.

Szépasszonyé – Bika hunya, téli égen Holdja járja.
Szarvas állat ők kíséri. Hajlékony fűz őt dicséri.

Nap Uráé – Nyilas hunya, nyári éjnek talyigája.
Turul, Sólyom őt kíséri. Hatalmas tölgy őt dicséri.

Ég közepe – Furu hunya, Boldogasszony matullája.
Medve 's Szekér őt követi, Erős kőris őt hirdeti.

Körülötte kép tucatja, hónapokat jól számlálja.
Tudót, Nézőt megkísérti, révülésbe felemeli.

Igéző eszközök

Hétfői igézet

Hetedfőnek napja, üstjét tűzön tartja.
Kése és kanala, étkét megosztatja.
Égi szele éjjel, furulyát szólajtja.
Ártó erőt füstje, messzire fújatja.

Keddi igéző

Kettednap kulacsa füves bort jól tartja.
Seprűje szemetet, rontást elriasztja.
Nedves köcsögdudát kisasszony hallatja.
Éjjeli csáberőt hűvös víz múlatja.

Szerdai igéző

Harmadnap székére edényét teteti.
Földjébe palántát, virágot ülteti.
Földi dobnak zaja, szívverést hallatja.
Tüskés vadrózsája rontást megakasztja.

Csütörtöki igéző

Negyednap szerszámja szikráját csiholja.
Parazsa lángot vet, gyertyáját meggyújtja.
Tüzes pattogása csörgőjét hallatja.
Fokhagyma füzére búbájt elriasztja.

Pénteki igéző

Ötödnapp szitája jövőt megmutatja.
Sápadt nagyabrosza múltat eltakarja.
Kereplő ricsaja csendes éjt felveri.
Só és mák hintése, nyomót is leveri.

Szombati igéző

Hatodnap nagybotja tekintélyt mutatja
Fénylő tükörével világot kutatja.
Citera hangjával szívet melengeti.
Bűvös olajával kételyt elkergeti.

Vasárnapi igéző

Hetednap vására tarisznyát fölveszi.
Jobbító homlokát koszorú övezi.
Csengő harangjával lelket megindítja.
Frászkarika testet bajtól megtisztítja.

Rovások és jelképek

A – Alak

Ŧ, Ȧ Alak, ácslat – átkot állít. Álul akaszt, ártást ámít.
Bálvány, átkot megállítja. Ártót becsap, megakasztja.

B – Bak

X Bak, becs billog – bába bája. Bognak bűvét banya bánja.
Kecske jelét – javas áldja. Kötés jelét rontó bánja.

C – Celő

↑ Celőke cibakot cibálja. Cók cafat cudarul cincálja.
Sudár rúd – kútágast fordítja. Teher, sár – hangosan csikarja.

Cs (cj, ts) – Csat

⌘ Csat csábosa, csálén csúszik. Csökkent csépe csínnyel csuklik.
Csat szép dísze félrecsúszik. Gyenge cséplő csavarodik.

D – Dúc

† Dúc dombra, daru döfi. Délit duhaj dúlja, dönti.
Várat, vezér dombra teszi. Sík hordáktól így védik.

E – Eke

Œ, Ȧ Eke – ébredéstől, ebédkor eleség. Estére evezés, éjfélíg eresztés.
Reggeltől felszántsál, ebédkor jóllakjál. Estétől halásszál, éjfélől aludjál.

F – Föld

⌘, ⌘ Föld fertályát fakasztja, falu fáját fordítja. Fokot, falat faragja. Fékje fenét felfogja.
Föld negyedét műveli, falu fáját egyeli. Védőfalat ácsolja, csapda vadat befogja.

G – Gém

⌘ Gemes, góré gemecse – gulyát gerjeszt görgicse.
Kútgém, magtár kampója – nyáját hívja a hangja.

Gy (di) – Gyaka

‡ Gyaka – gyepüt gyarapít, gyümölcs gyökét gyámulít.
Oszlop – határt mutatja, fának törzsét támasztja.

H – Hal

℔, ℔ Halat húzza hálóval, hasadékból horoggal.

I – Intő

†, † Intő igéz, íja irt. Istem illet, ihle int.
Bálvány megront, elveszít. Isten érint, megsegít.

J – Jel

1 Jel – jegy jámbor javasé. Juhászbton jószágé.
Javas jele, jósnak jegye. Gamós boton juhász keze.

K – Kégy

℔, ◇ Kégy, kar, kantár, kancsuka; kezes kablát karcsolja.
Kengyel, kantár, kéz, ostor; kezes kancát csak karol

L – Ló

♠ Ló lankában legelész, látfán lepel lebelész.
Ló, csalitban legelészik; hírfa jele lengedezik.

Ly (lj) – Lyuk

∅, ∅ Lyuk – lyány lyuszka, lyuba ljuta
Lyuk – lány szája, bájos lápja.

M – Mell

⌘ Mell mutaték mezőnek, miképp medre mezsgyének.
Mellnek jele mezőt mutat, kettő köze mezsgye utat.

N – Nád

›, › Nád növését Nap nózítja, nagy nedvesség noszogatja.
Nád növekszik napfénytől, megélénkül nedvestől.

Ny (nj) – Nyíl

℔, ℔ Nyíl – nyerést nyikkantja, nyár nyugtát nyomtatja.
Nyíl mutatja sorsát, nyári nap múlását.

O – Odú

›, 1 Odú óv, ostor oszt, okos old, orzó ont.
Odú véd, ostor bont, bölcs megold, dőre ront.

Ö – Öl

℔, ℔, › Öl öleli, öb örényli, ős őrizi, öreg ökli.
Öl befogja, öble húzza, őse védi, agg gondozza.

P – Pihe

ꞑ Pihe pelyhed, pehely pilled, pajkos pislant, pilla perzsant.
Pihe pihét idő hozza, pajkos kedvet hozzá adja.

R – Rov

Ꞓ, ꞓ Rov rótt regöt rejti, révülést repesti.
Rovás regőt szólja, elmét szárnyaltatja.

S – Sark

Ꞓ, ꞓ Sark sért sebet, sótól seped.
Sarok szúrja, só kimarja.

Sz – Szár

ꞑ Szár, szál, szárfa szelte. Szeggel szúrta, szilfa szegte.
Szár, szál, ajtófélfa. Szeggel kivert gyalult szilfa.

T – Tám

ꞑ Tám tetőt tartja, talp tövét toldja, táltosülőt tudja.
Tám oszlop tartja, magaslest állítja.

Ty (tj) – Tyúk

Ꞓ Tyúka-matka tyesztálja, Tyetka-komka tyerálja.
Tyúk anyuska nógatja, komanénje mutatja.

U – Úr

Ꞓ, ꞓ Úr ural uzsában, urr uszít udorban.
Úr parancsol csatdíszen, tolvaj uszít rejtekében.

Ü – Ünő

Ꞓ, ꞓ Ünőt üdvözi, üszöt üzeli.
Ünőszarvast szólítják, üszőborjút nógatják.

V – Var

ꞑ Var vontát – vér varrta, vályú vágját – víz ványta,
Var nyomát vér írta, vályú medrét víz mosta.

Z – Zár

Ꞓ Zár záváar zajog, zuh zeg-zug zuhog.
Zárnak nyelve csikorog, zugó zuha csúr-csobog

Zs – Zseng

ꞑ Zseng zsomb zsibog, zsugor zsurlog,
Zsenge sás suhog, száraz zsurló surrog.

VIII. Fejezet: TÁBLÁZATOK

Érzékelés jelképtára

Színek, irányok, égtájak, évszakok

Színek	Kék	Zöld	Sárga	Vörös	Fekete	Fehér	Szürke
Irányok	fent	hátral	lent	elő	bal	jobb	közép
Égtájak	fent	észak	lent	dél	kelet	nyugat	helyben
Időszak	tavas	nyár	ősz	tél	reggel	este	év

Érzékelés, érzetek

Színek	Kék	Zöld	Sárga	Vörös	Fekete	Fehér	Szürke
Érzetek	nyugtató hűt	bizakodó felüdít	serkentő gyógyít	izgató hevít	riasztó elrejt	kiemelő megmutat	felejtő beolvaszt
Hangok	lassú lépkedő	élénkítő siető	vidám pörgő	érző lűktető	zavaró rémítő	átható felemelő	hátterzaj elfedő
Illatok	jácint orgona	gyanta fenyő	hárs viola	ánizs rózsa	lilium tavirózsa	jázmin gyöngyvirág	vizes földes
Ízek	gyümölcsös aromás	fanyar boros	mézes édes	csípős fűstös	sós fémes	pezsgő ásványos	jellegtelen kesernyés

Természet jelképtára

Állapotok, hatások és jelenségek

Elemek	Levegő	Víz	Föld	Tűz	Fém	Fa	Lélek
Színjel	kék	zöld	sárga	vörös	fekete	fehér	szürke
Tulajdonság	száraz	nedves	hideg	meleg	éles	tomp	mozgó
Állapot	lebegő	folyós	szilárd	párolgó	kemény	puha	oldódó
Jelenség	párolgás	oldódás	ülededés	égés	kiválás	növekedés	keveredés

Fémek, ásványok

Elemek	Levegő	Víz	Föld	Tűz	Fém	Fa	Lélek
Ékkövek	zafir türkiz kékkvarc	smaragd nefrit, jadeit diopáz	topáz borostyán citrin	rubin rózsakvarc pirop	fűstkvarc gagát faszén	gyémánt kvarc opál	obszidián szerpentin dikroit
Festékek	ultramarin lazurkő	malachit rézpatina	okker ólomsárga	hematit cinóber	csontfekete szénfekete	mész ólomfehér	szürke föld gipsz
Ércek	ónkő kénpiskolc	malachit termésréz	galenit ólomhamu	limonit vasrozsa	argentit termésezüst	szilvanit termésarany	szfalerit cinnabarit
Fémek	ón/antimon	réz	ólom	vas	ezüst	arany	ötvözet

Elemek, növények, termékek

Elemek	Levegő	Víz	Föld	Tűz	Fém	Fa	Lélek
Színjele	kék	zöld	sárga	vörös	fekete	fehér	szürke
Termései	alma körte szilva	eper málna szeder	gabona répa szőlő	reték torma hagyma	mák sulyom lencse	makk, dió mogoró mandula	gomba káposzta kovász
Növényei	bodza menta	szulák levendula	májfű, hárs kamilla	csalán majoránna	ánizs orbáncfű	zeller kakukkfű	fűz beléndek

Testsávok szimbolikája

Elemek	Levegő	Víz	Föld	Tűz	Fém	Fa	Lélek
Színjel	kék	zöld	sárga	vörös	fekete	fehér	szürke
Testrészek	fej, nyak	kar, mell	belső, has	láb, altáj	női szerv	férfi szerv	test
Érzékek	szaglás	érintés	ízlelés	látás	megérezés	hallás	értelem
Erények	tudás	remény	mersz	erő	érzelem	vágy	tanulás
Gyógykövek	zafír kianit	smaragd diopáz	topáz citrin	gránát rubin	opál holdkő	kvarc gyémánt	kevert feketés
Gyógyító növények	bodza menta	szulák levendula	májfű, hárs kamilla	csalán majoránna	ánizs orbáncfű	zeller kakukkfű	kovász beléndek

Hitvilág jelképtára

Planéta jelképek

Planéta	Jupiter	Vénusz	Föld	Mars	Hold	Nap	Sarkcsillag
Népi csillagneve	Magyar Magányos	Szerelem Vad, Kúra Esthajnal	Föld	Had Vérző Vérszemű	Hold Hód Setét nap	Nap Kerék	Jel, Vezér Vastuskó Furu, Matulla
Planétája	Magányos csillag	Esthajnal csillag	Föld	Had- csillag	Hold	Nap	Furu-csillag
Színjele	kék	zöld	sárga	vörös	fekete	fehér	szürke
Eleme	levegő	víz	föld	tűz	fém	fa	lélek
Tulajdonság	száraz	nedves	hideg	meleg	éles	tompa	mozgó
Kristálya	zafír	smaragd	topáz	gránát	opálos	vízkvarc	matt, kevert
Fémek	ón/antimon	réz	ólom	vas	ezüst	arany	ötvözet
Csillagképe	Kaszás Bojtárok	Boszorkány- szem, Lövő	Csősz, Kereszt Nászvezető	Fiastyúk Kas	Bika	Nyilas	Kis és Nagy Göncölszekér
Hét napja	hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
Uralkodója	Égi Atya	Kisasszony	Föld Anya	Hadak ura	Szépasszony	Nap ura	Táltos, sámán

Planéták uralkodóiknak megfeleltetése

	Égi Atya	Kisasszony	Föld Anya	Hadak ura	Szépasszony	Nap ura	Természet ura
Tulajdonság	Világ személytelen teremtője. Kék ég felett lakik. Világ folyásába ritkán avatkozik.	Világ érzelmi, ösztönös mozgását, uralja. Vágy, érzék úrnője. Lányok védője.	Életet ad, földi életet igazítja. Termékenység, úrnője. Család és gyermekek védője.	Világ anyagi mozgását uralja. Harc, küzdés ura. Közösségek védője.	Éjjeli világot uralja. Hold útján igazítja a földi életet, halált, változást. Nők védője.	Nappali világot uralja. Nap útján igazgatja a földi életet, növekedést. Férfiak védője.	Világ működését felügyeli. Természet erőit és az alvilágot uralja. Állatok védője.
Magyar nevei	Isten, Teremtő Ég Ura, Úristen Atyaisten Világ Ura Öreg Isten Egy Isten Boga Isten Mindenható	Kisasszony Keddasszony Tündér Déli Baba Villó Víz húgunk	Nagyasszony Boldogasszony Miasszonyunk Aranyasszony Magyarok Nagyasszonya Babba Mária Földanya	Hadak ura Magyarok védője Legfőbb hadúr Tüzes alak Tüzek ura	Szépasszony Fehéresszony Kisze, Nora Luca, Lidérc Boszorkány Nyomó Hold nénénk Halál húgunk	Nap urunk Napfiú Világosság ura Nap bátyánk	Világfelügyelő Táltosok ura Bűbájos Morkoláb Sárkány Szel ősének
Más hitvilágok megfelelői	Us-Ten (ótürk) Ukko (finn) Tiermes (lapp) Tengri (baskir) Torum (obi-ugor) Perun, Rod (szláv) Dagda (kelta) Thor (germán) Jupiter (római) Uranos, Zeusz (görög)	Vellamo (finn) Kupala, Lada (szláv) Dodola (bolgár) Freya (germán) Fata Morgana (kelta) Vili (balkáni) Vénusz (római) Moirá (görög) Istar (sumér)	Akka (finn) Mat Zemlya, Zsiva (szláv) Sif (germán) Danu (kelta) Zlata Baba (szláv) Babba Marta (bolgár) Ceres (római) Gaia, Demeter (görög)	Athi (finn) Stribog (szláv) Tyr (germán) Tutatis (kelta) Mars (római) Arész (görög)	Kuutar (finn) Mokosh (szláv) Morana (szláv) Frigg, Nanna (germán) Ceridwen (kelta) Diana (római) Szeléne (görög)	Päivät (finn) Dazhbog, Hors (szláv) Freyr (skandináv) Belenus, Lugh (kelta) Apollo (római) Helios (görög) Utu (sumér)	Tapio (finn) Veles (szláv) Wotan, Odin (germán) Cernunnos (kelta) Faunus (római) Pan (görög)

Uralkodók szimbolikája

Uralkodók	Égi Atya	Kisasszony	Föld Anya	Hadak ura	Szépasszony	Nap ura	Természet ura
Színe	égbék	fűzöld	kénsárga	vérvörös	fekete	fehér	szürke
Állata	fehér ló	nyúl	lúd	fogas, méh	szarvas	sas	medve
Növénye	tölgy nyár	bogyós cserje	alma- körtefa gabona	tüskés, indás cserje	fűz nyír	fenyő örökzöld	köris gomba
Étele	dió	tojás	alma	szőlő	sajt	kenyér	hús
Itala	bor	víz	kompót	méhser	tej	boza, sör	főzet
Attribútuma	üst	seprű	szék	tűzgyújtó	szita	tükör	koszorú
Eszköz	kés, kanál	kulacs	edény	gyertya	abrosz	bot	tarisznya
Hangszer	furulya	köcsögduda	dob	csörgő	kereplő	citera	csengő
Elhárító	füstölő	bűvös víz	vadrózsa	fokhagyma	só, mák	olaj	frászkarika
Hét napja	hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
Főünnepe	Karácsony dec. 25.	Gyümölcsoltó márc. 24.	Fürdető jún. 23.	Gyümölcsadó szept. 24.	Luca-nap dec. 13.	Téli és nyári napforduló	György-nap ápr. 24.
Jeles napjai	Iván-nap jún. 24.	Gyertya- szentelő febr. 2. Májfa-ünnep máj. 1.	Sarlós júl. 2. Földtiltó dec. 8.	Vasas Péter aug. 1. Mindszente nov. 1.	Holdtölte Karácsonyelő dec. 24.	Tavaszi és őszi napj- egyenlőség	Mihály szept. 29 Dömötör nap okt. 26.
Hatása	0	+ / 0 / -	+ / 0	+ / -	+ / -	+ / 0	0 / -

12-es szimbólumrendszer

Évkörök egyeztetése

Időszakok	Magyar évkör	Baskír istenségek	Antik zodiákus	Héber zodiákus	Színek	Hangok	Életkor	Testsávok
12.26 – 01.25.	Tél	tél	Bak	Haragudni	tűz-vörös	A	> 77	fejtető
01.26 – 02.24.	Télutó	élet-föld	Vízöntő	Ízlelés	lila	gisz	70-77	fej, arc
02.25 – 03.26.	Tavaszelő	fák	Halak	Nevetni	ibolya	G	63-70	torok
03.27 – 04.26.	Tavasz	nappal	Kos	Beszélni	égkék	fisz	56-63	karok
04.27 – 05.26.	Tavasztutó	eső	Bika	Megfontolni	tengerkék	F	49-56	mellrész
05.27 – 06.25.	Nyárelő	barmok	Ikrek	Menni	kékes-zöld	E	42-49	szívtájék
06.26 – 07.26.	Nyár	nyár	Rák	Látni	zöld	disz	35-42	köldök felett
07.27 – 08.25.	Nyárutó	szél	Oroszlán	Hallás	arany-sárga	D	28-35	köldöknél
08.26 – 09.24.	Őszelő	emberek	Szűz	Tenni	citromsárga	cisz	21-28	köldök alatt
09.25 – 10.25.	Ősz	éjjel	Mérleg	Tapintás	sárga	C	14-21	tompór-ágyék
10.26 – 11.24.	Őszutó	víz	Skorpió	Szaglás	narancs	H	7-14	felső lábszár
11.25 – 12.24.	Télelő	halál	Nyilas	Aludni	tégla-vörös	aisz	0-7	alsó lábszár, talp

Népi 12-es gyógyítási testsávok, csakrák, pontok megfeleltetése

Fsz.	12-es testsávok	Középkori felosztás	Csakrák *	Meridiánok		Szefirák
1.	Fejtető	Felső agyi részek	korona	GV 20.**	*** GV 20.	Korona
2.	Fej, arc	Alsó agyi rész, 2-fül, 2-szem	harmadik szem	GV 25.	GV 16.	Bölcsesség Értelem
3.	Torok	Hörgő, hangképző, kulcsfont-kéz	torok	CV 22.	GV 15.	Dat (örökkévaló) Kegyelem, Szigorúság
4.	Karok	Csecsemőmirigy, mell, tüdő,	2-kéz	P 8. H 8.	SI 3. TW 4.	Kegyelem (szeretet) Szigorúság, Szépség
5.	Mellrész	Szív, vér, keringés	2-mell	SP 18. CV 17.	UB 38. GV 14.	Szépség
6.	Szívtájék	Gyomor, máj, epe, hasnyálmirigy	szív	CV 14.	GV 11.	Győzelem Dicsőség
7.	Köldök felett	Vese	napfonat	CV 12.	GV 9.	Győzelem Dicsőség
8.	Köldöknél	Vastag- és vékonybél	2-vese	SP 15. CV 10.	UB 23. GV 6.	Alapítás
9.	Köldök alatt	Hólyag, belső ivarszervek	hasi	CV 6.	GV 4.	Alapítás
10.	Tompór-ágyék	Gerinc, végbél, külső ivarszerv	Gyökér	SP 13. CV 1.	GV 1. GV 2.	Királyság
11.	Felső lábszár	Térd, felső lábszár	2-térd	ST 36.	GB 34.	Királyság
12.	Alsó lábész	Alsó lábszár, talp	2-talp	K 1.	K 1.	Királyság

Megjegyzés: * a mellék meridiánok *dőlt* betűvel jelölve.
 ** mellő akupunktúra pontok.
 *** hátoldali akupunktúra pontok.

Népi 12-es gyógyítási testsávok, és az érzelmi sajátosságok megfeleltetése

Fsz.	12-es testsávok	Középkori felosztás	Csakrák	12-es kör
1.	Fejtető	lendület	testi-lelki-szellemi-érzelmi egység	értelmezés
2.	Fej, arc	megbízhatóság, nyugalom	képzelet, alkotó gondolat	érzékelés
3.	Torok	alkalmazkodóképesség,	szükséglet, társadalmi hely	alkalmazkodás
4.	Karok	gondoskodás, szeretetteljesség	gondoskodás, szeretetteljesség	gondoskodás
5.	Mellrész	akarat, életöröm	szeretet, külső én	érzelem
6.	Szívtájék	harmónia, kiegyensúlyozottság	öröm, testi egészség, érzelmek	harmónia
7.	Köldök felett	anyagi-, szellemi ösztönzés	anyagi dolgok	életöröm
8.	Köldöknél	bölcsesség, hit, igazság	életerő, szex-energia	egészség
9.	Köldök alatt	érzékiség, szenvedély	érzelmek feletti uralom	vágy, szex
10.	Tompor-ágyék	akaraterő, önuralom	élni akarás	életerő
11.	Felső lábszár	öntudatosság, komolyság	öntudatosság, önbizalom	öntudat
12.	Alsó lábrész	kötetlenség, egyetemesség	céltudatosság	céltudat

Testsávok népi „gyógyfüvei”

Hónapok fái és gyógyhatásai

Hónap	Növényzet	Főbb hatásai
Tél	Nyír	hajápolásra és testlemosásra reuma ellen, vizelethajtó, gonoszűző
Télutó	Berkenye	cukorpótló, has-vizelethajtó, húgyúti megbetegedés, vesekő ellen
Tavaszelő	Kőris	vizelethajtó, vese és hólyagbaj esetén, hashajtó, testlemosó
Tavaszi	Éger	vérzéscsillapító, aranyér és bőrbaj ellen, fertőtlenítő, lemosó
Tavasziutó	Fűz	reuma, hurut, izzadás, gyulladás, fájdalom- és lázcsökkentő
Nyárelő	Tölgy	gyomor, bélvérzés, hasmenés ellen, aranyér, láb- és ülőfürdő
Nyár	Galagonya	szív- érrendszeri probléma, idegesség, magas vérnyomásra
Nyárutó	Nyár	vértisztító, hurut, reuma és aranyér ellen, hajápoló szer
Őszelő	Mogyoró	izzasztó, toroköblögetés, ülőfürdő; hurut, aranyér, vízajtó
Ősz	Hárs	nátha, idült köhögés és hurut ellen, öblögetésre és fürdésre
Őszutó	Bodza	reuma, hurut, vizelethajtó, izzasztó, lázcsillapító, arcápoló
Télelő	Fenyő	lemosás, borogatás, fertőtlenítés, kimerültség, izzadás, lehűlés

Gyógyhatású fa-cserjelevelek

Testsávok	Fák-cserjék leveleivel gyógyítható betegségek
Fejtető	komló = álmatlanság, hajhullás ellen
Fej, arc	cserszömörce = fog-, íny-gyulladás, bélhurut
Torok	fekete ribizli = reuma, légzőszervi és ízületi bántalmak, izzasztó
Karok, kezek	repcény = légzőszervi- gyomor- epe- vese megbetegedése
Mellrész	málna = cukorbetegség, vese-hólyag, izzasztó, köhögés ellen, vértisztító
Szívtájék	homoktövis = magas vérnyomás, sebkezelés
Köldök felett	sósakabóc = gyomor, bél, máj, epe, borogatás
Köldöknél	kökény = has-vizelethajtó, vértisztító, magas vérnyomás csökkentő
Köldök alatt	áfonya = szél-vizelethajtó, bélhurut, cukorbetegség ellen;
Ülőrész-ágyékrész	boróka = ülőfürdő, bőrfertőzés és elösködők ellen, szagtalanító, élénkítő
Felső lábszár	dió = vértisztító, gyomorjavító, emésztés elősegítő, feregűző, bőrbaj
Alsó lábszár, talp	szeder = hasmenés ellen, vízajtó, izzasztó, cukorbetegségnél ülőfürdő

Gyógyhatású virág- és gyomlevelek

Testsávok	Egyéb fontosabb gyógynövények leveleivel kezelhető problémák
Fejtető	fekete üröm-levél = epilepszia– vitustánc- hisztéria ellen, görcsoldó
Fej, arc	papsajt-levél = köhögés, toroköblítés, lágyító borogatás, bélhurut
Torok	útifű-levél = nyálkaoldó, köhögéscsillapító
Karok, kezek	tikhúr = vese- és epeműködés serkentése, köoldás, ízületi lerakódások kezelése
Mellrész	tüdőfű-levél = rekedtség, légzőszervi megbetegedések, seb, daganat
Szívtájék	gyöngyvirág-levél = szívgyengeség, szívidegesség, érlemeszedés, epilepszia
Köldök felett	salátaboglárka-levél = veseelégtelenség, magas vérnyomás
Köldöknél	menta-levél = gyomor-epebántalmak, bélféregűző, szélhajtó
Köldök alatt	rozmarin-levél = klimax, menstruációs baj, epe-szélhajtó, belső görcs, idegesség
Ülőrész-ágyékrész	vérfű-levél = aranyér, gyomor-bélvérzés, havi vérzési problémák
Felső lábszár	csalán-levél = gyomor-bél-hólyaghurut, vérzés, víz-homokhajtó, bőrkiütés, reuma
Alsó lábszár, talp	bojtorján-levél (útilapu) = bőrbajok, daganatok, epe-vizelethajtó, vértisztító

Gyógyhatású virágok

Testsávok	Fontosabb gyógynövény-virágok és a velük kezelhető problémák
Fejtető	pipacs-virág = köhögéscsillapító, nyugtató, toroköblögető, szemborogató
Fej, arc	rózsa-virág = bélhurut, gyomor-bélvérzés, torok-fog-öblögető
Torok	kankalin-virág = köhögés ellen, köptető, nyugtató hatású, szédülés ellen
Karok, kezek	matrilapu-virág = légzőszervi, asztma, köhögéscsillapítás, gyomor-bélfekély
Mellrész	szarkaláb-virág = értágító, enyhe hashajtás
Szívtájék	füstikefű-virág = has-és epehajtó, emésztést serkentő, sárgaság ellen, vértisztító
Köldök felett	százszorszép-virág = vizelethajtó, izzasztó, nyálkaoldó, vértisztító, vérzésállítás
Köldöknél	kamilla-virág = gyomor-bél-hólyag-epebaj, görcsoldó, szélhajtó, fertőtlenítés
Köldök alatt	tövises iglice-virág = vese-hólyagbajok, vizelethajtás, reuma
Ülőrész-ágyékrész	festőmályva-virág = húgyút-bélcatorna hurut, kelés, gyulladás
Felső lábszár	lóhere-virág = máj-epe-cukorbetegség, ízületi-reumás bántalmak
Alsó lábszár, talp	kökörcsinvirág = vese-hólyag, köszvény, csúsz

Gyógyhatású virágos-leveles hajtások

Testsávok	Fontosabb virágos-leveles hajtású növények használhatósága
Fejtető	varjúhájfű = nyugtató, altató, epilepszia, magas vérnyomás, aranyér
Fej, arc	apróbojtorján = légzőszervi, gyomor, epe, máj, vese, gyomor-bélhurut, gyulladás
Torok	ökörfarkkóró = izzasztó, vizelethajtó, vértisztító, köhögés, asztma
Karok, kezek	pemetefű = légcsőhurut, máj, epekő, szívdobogás, gyomorerősítő
Mellrész	szúrós gyöngyajak = szívserkentő, érlemeszedés, magas vérnyomás ellen
Szívtájék	cickafark = görcsoldó, klimax, aranyér, belső vérzés, görcsoldó, epe, máj, gyomor
Köldök felett	ezerjófű = epeserkentő, májbántalmak, bélrenyheség, vértisztító
Köldöknél	orbáncfű = gyomor-bélfekély, vese, epe, emésztési zavar, aranyér, sebkezelés
Köldök alatt	pásztortáska = méh-, gyomor-, tüdővérzés, sárgaság, húgyúti problémák
Ülőrész-ágyékrész	libapimpó = gyomor-bélvérzés és fekély, hasmenés, aranyér
Felső lábszár	fehér árvacsalán = légcső-bél-hólyaghurut, hüvelyhurut, borogatás
Alsó lábszár, talp	tyúkhúr = reuma, daganat, belső vérzés, aranyeres csomó, vese-epe-köoldó

Gyógyhatású gyümölcsök

Testsávok	Egyes gyógyhatású gyümölcsök alkalmazhatósági köre
Fejtető	bodza = hashajtó, vizelethajtó, izzasztó, idegcsillapító, fertőtlenítő
Fej, arc	cserszömörce, gyalogbodza = hashajtó, vizelethajtó, izzasztó, tbc-ellen
Torok	fekete ribizli = lázas betegségnél hűsítő, vesebaj
Karok, kezek	kökény = homoktövis: erősítő
Mellrész	málna: mogyoró = szőlő: vértisztító, máj-epe, vese-hólyag, szorulás, tüdőbaj
Szívtájék	galagonya, meggy, cseresznye = szív- érrendszeri probléma
Köldök felett	sóska: csipkebogyó = vese-, hólyagbajok, bél-hörghurut, epe-, májzavar
Köldöknél	szamóca = enyhe izzasztó. alma, naspolya = emésztésjavító
Köldök alatt	zölddió = izzadás, gyomor-bélhurut. boróka = epehajtó, húgyút fertőtlenítő reuma
Ülőrész-ágyékrész	áfonya = bélhurut, erősítő, hasfogó, hólyaghurut
Felső lábszár	berkenye, vackor = izzasztó, has-vízajtó, vesekő
Alsó lábszár, talp	szeder = izzasztó, hasmenés és köszvény ellen, salaktalanítás

Gyógyhatású fűszerek

Testsávok	Egyes gyógyhatású fűszerek alkalmazhatósági köre
Fejtető	citromfű: idegerősítő, nyugtató, görcsoldó, szélhajtó, emésztést serkentő komlótoz: nyugtató, enyhe altató, hajhullás ellen, étvágygerjesztő
Fej, arc	torma: nyálkahártya, könnymirigy és felső légúti tisztító, emésztésjavító fokhagyma: nátha, vérnyomásprobléma, szédüléskor, szívbeállító, emésztésjavító rozmaryn: fogfájás, leheletjavítás, emésztési gond, klimax, frissítő.
Torok	kakukkfű: légzőszervi problémák, köhögés, ízületi betegség sáfrányos szeklice: nyálkaoldó izsóp: asztma, hörghurut, köhögéscsillapító, szélhajtó
Karok, kezek	vöröshagyma: hideg végtagok esetén, ízületi fájdalom, reuma, megfázás, nátha ellen bazsalikom: köhögés ellen, tejszaporító, vizelet-szélhajtó majöránna: köhögés, gyomorgörcs, hasmenés, nyugtató
Mellrész	szurokfű: köhögéscsillapító, nyugtató édesgyökér: vértisztító, vizelethajtó, nyálkaoldó, gyomor-bélfekély
Szívtájék	fokhagyma: szívproblémákra, fertőzések és gyulladások gyógyítására salátaboglárka-levél: magas vérnyomás, veseprobléma kömény: idegi szív- és gyomorpanaszokra, szélhajtó lestyán: epe-húgykőoldó
Köldök felett	tárkonyöröm: gyomorerősítő, vese-epetisztító vasfű: máj-epe-gyomor-vesebántalmak, hörghurut kapor: szélhajtó, gyomorgörcs-felfúvódás oldó
Köldöknél	borsika: bélgyógytató, felfúvódás ellen édeskömény: szélhajtó, nyálkaoldó ánizs: epekiválasztó, görcsoldó, szélhajtó fodormenta: gyomorfájás, felfúvódás, bélrenyheség
Köldök alatt	zsálya: húgyút fertőtlenítés, bélhurut turbolya: vese-hólyag-légző-emésztési probl. borvirág-levél: vese-hólyagbántalmak, hasmenés
Ülőrész-ágyékrész	petrezselyem: vizelethajtó, húgyutak fertőzése, reuma boróka: epeserkentő, vízkór, húgyút fertőtlenítés, reuma
Felső lábszár	csalán-levél: gyomor-bél-hólyaghurut, vérzés, vizelet-homokhajtó, bőrkiütés, reuma koriander: szélhajtó, vértisztító, sebtisztító csípős paprika: lábfájás, izomfájdalom, reuma, fertőtlenítő.
Alsó lábszár, talp	mustár: reuma, isiász, kiütés, vértisztító, epe-máj-emésztési probléma torma: izzasztó, gyulladáscsökkentő, ízületi fájdalom, reuma, köszvény, isiász. levendula: lábgomba, kisebesedés, puffadás, étvágyproblémák

Ősi magyar kalendárium

Télközép hava

Hó/nap	Hét/nap	Napi esemény	Hagyomány, jelenség	Naptár
Újév kezdőnapja		Nagykarácsony, Regölés kezdete	Nap leghosszabb árnyéka, kántálás, koledálás	dec.25
TK/01	Hétfő	Karácsony mása, Kecskéjárás kezdete	Télünnep, Kecskéjárás kezdete	dec.26
TK/02	Kedd	Beköszönő, vendégjáró	2-ed. Bormustra, borszentelő	dec.27
TK/03	Szerda	Legényavató, vesszőző	3-ad. Gyermekejárás-kínálás, vesszőzés	dec.28
TK/04	Csütörtök	Disznótor, komajáró	4-ed. Téli napfordulóhoz hasonló Nap-állás.	dec.29
TK/05	Péntek	Újtűz-gyújtó, kalács sütő	5-öd. Kiskarácsonyi készülődő	dec.30
TK/06	Szombat	Vigadozó, maskaráló, igéző-jósló	6-od. Éjszakai termékenységvarázslás, jóslás.	dec.31
TK/07	Vasárnap	Kiskarácsony, Boldoganya	7-ed, Nap legkésőbbi kelése. Reggeltől zárt nap	jan.01
TK/08	Hétfő	Takarító, vásározó	8-ad. Bitangvásár, szolgálók elszegődése.	jan.02
TK/09	Kedd	Szomszédoló, komajáró, disznótoros	9-ed, Quadrantidák (Bootes) meteorhullás	jan.03
TK/10	Szerda	Vendéglátó, kínáló	10-ed. Időjósló nap	jan.04
TK/11	Csütörtök	Tisztító, ünnepi készülődő	11-ed. Termés- és jószágjósló, féregűző.	jan.05
TK/12	Péntek	Regősjárás vége, este farsangkezdő	12-ed, Barmok ünnepe, kecskéjárás vége	jan.06
TK/13	Szombat	Nagyvásár, bálozás	Első teljes farsangi nap.	jan.07
TK/14	Vasárnap	Menyegzős vasárnap	1. menyegzős vasárnap	jan.08
TK/15	Hétfő	Számadó, pásztorok vendéglése	1. hetfe. Lakodalmas. Pásztorok napja	jan.09
TK/16	Kedd	Batyusbáli készülődő		jan.10
TK/17	Szerda	Leánybemutató, fonói felkészítő	1. szerda	jan.11
TK/18	Csütörtök	Vendégváró, leánykérő	Ételáldozat	jan.12
TK/19	Péntek	Legényavató, bandázó		jan.13
TK/20	Szombat	Disznótoros, lakodalmas		jan.14
TK/21	Vasárnap	Eljegyző, lakodalmas	2. menyegzős vasárnap. Istenanya köszöntése	jan.15
TK/22	Hétfő	Leány- és legénybandázó	2. hetfe. Lakodalmas	jan.16
TK/23	Kedd	Vendéglés, adakozás		jan.17
TK/24	Szerda	Háztűznéző, eljegyző, lakodalmas	2. szerda	jan.18
TK/25	Csütörtök	Vásározó, leánykérő, lakodalmas		jan.19
TK/26	Péntek	Háztűznéző, fabehordás	Fakivágási idény vége	jan.20
TK/27	Szombat	Lányköszöntő, lakodalmas		jan.21
TK/28	Vasárnap	Borkezelő, pincejáró, borkóstoló	3. menyegzős vasárnap. Bornap, Napköszöntő	jan.22
TK/29	Hétfő	Eljegyzés, lakodalom	3. hetfe. Boldogasszony menyegzője	jan.23
TK/30	Kedd	Tavaszmunka-készülődés	3. szerda. Földanya ünnepe	jan.24
TK/31	Szerda	Pogácsasütés, kínálás, maskarázás	Kötélverők, szíjgyártók napja	jan.25

Megjegyzés:

Az év: az Újév napjából és 364 heti napból állt. Újév napja nem rendelkezett se dátummal, se heti napnévvel, nem sorolódott be az év beosztásába. Évkezdő nap: dec. 25. Ekkor leghosszabb a nap árnyéka, amit mindenki számára látható-érthető volt.

A 364 nap: hét napos hetekbe sorolódott. Egy év = 52 hét. Egy év = 12 hónap. Elő- és utóhónapok = 30 naposak. Közép-hónapok = 31 naposak, és az első napjuk évszak-ünnep.

Télutó hava

Hó/nap	Hét/nap	Napi esemény	Hagyomány, jelenség	Naptár
TU/1	Csütörtök	Leánynézés, háztűznézés		jan.26
TU/2	Péntek	Asszonyok vendégjárása	Gonoszüző	jan.27
TU/3	Szombat	Lakodalmas		jan.28
TU/4	Vasárnap	Leányvasárnap, lánybandázó, beavató	Leánybíró-választás	jan.29
TU/5	Hétfő	Leánykérő, szerszámjavító		jan.30
TU/6	Kedd	Háztűznéző, magválogató		jan.31
TU/7	Szerda	Fánksütés, esti gyertyagyújtás	Földanya estéje, Imbolc	febr.01
TU/8	Csütörtök	Torkos csütörtök, fánksütés	Gyertyaszentelő Boldogasszony	febr.02
TU/9	Péntek	Sovány péntek, anyósvendéglés.	Vízünnep	febr.03
TU/10	Szombat	Rokonszombat, vendégjárás	Komajáró	febr.04
TU/11	Vasárnap	Farsangvasárnap, maskarázó	Maskarázás, busójárás	febr.05
TU/12	Hétfő	Húshagyó hétfő, asszonyfarsang	Tavaszcél, férfiak megszaggatása	febr.06
TU/13	Kedd	Húshagyó kedd, farsangvég	Utolsó bál éjfélig	febr.07
TU/14	Szerda	Hamvazószerda	Kerti munkák kezdete	febr.08
TU/15	Csütörtök	Vetőmag válogatás	Vetésre felkészülés	febr.09
TU/16	Péntek	Oltóágak vágása		febr.10
TU/17	Szombat	Otthoni munka, mezőjárási tilalom	Tavaszkészülő pásztornap	febr.11
TU/18	Vasárnap	Bőjtelő, vajhagyó, csonka vasárnap	Legényavató, tűzkarikázó	febr.12
TU/19	Hétfő	Rendrakás, hulladék elégetése	Tavaszcél nagytakarítás kezdete	febr.13
TU/20	Kedd	Faültetés, madarak etetése		febr.14
TU/21	Szerda	Tavaszi gabonavetésre készülődés	Pásztorok napja	febr.15
TU/22	Csütörtök	Vendégjárás, adás-vétel	Nagyvásár, felesleges állatok eladása.	febr.16
TU/23	Péntek	Szőlő-bejárás, borpróba	Nagyvásár, felesleges élelem eladása.	febr.17
TU/24	Szombat	Fák, jóságok kezelése, gyógyítása		febr.18
TU/25	Vasárnap	Világos vasárnap. Guzsalyvasárnap.	Gyermekjárás. Fonó, hímző munkák siettetése.	febr.19
TU/26	Hétfő	Fák gondozása, veteményezés		febr.20
TU/27	Kedd	Tavaszi munkálatok kezdete		febr.21
TU/28	Szerda	Hordók, kádak, tárolók tisztítása		febr.22
TU/29	Csütörtök	Birtokhatár bejárása, halfogás kezdete	Földanya köszöntése	febr.23
TU/30	Péntek	Zöldségek vetése, tojások költetése	Földáldozat	febr.24
Szökőnap		Távoli rokonok vendégeskedése	Legények-leányok batyus erdő-mezőjárása	

Megjegyzés:

Tél hava = Karácsony másnapjától (dec. 26.-tól) „Pálfordulásig”(jan. 25-ig) tartott. Télutó hava „Pálfordulástól” „Jégtörő Mátyásig” (febr. 24-ig) tartott. Régen, a farsang (karnevál) Dorottya nap után (febr. 7-én) befejeződött. Karnevál = cornu-vale = szarv-búcsú.

Télutó hó végén került beillesztésre a szökőnap. Ez, (mint Újév napja) nem rendelkezett se dátummal, se heti napnévvel. Vagyis = beszökött az évszámításba. A szökőnap egy 28+1 éves ciklus alapján számított. 28 év alatt 4-4 évente (vagyis 7-szer) került beillesztésre szökőnap a tavaszünnep után. Ezt követte egy év kihagyás, vagyis a +1 (a 29-ik év, vagyis az igazi Szökőév), majd a 28 éves ciklus újra kezdődött. Számítás hiba: kb. 1220 évente 1 nap.

Tavaszelő hava

Hó/nap	Hét/nap	Napi esemény	Hagyomány, jelenség	Naptár
TAE/1	Szombat	Mezei vetés kezdete, gazda-áldomás	Kislányok napja	febr.25
TAE/2	Vasárnap	Búzahét vasárnap. Böjtszerda.	Gyermekek koledálása. Neveletlen vasárnap,	febr.26
TAE/3	Hétfő	Szekerek, szerszámzatok javítása	Javítgatás napja	febr.27
TAE/4	Kedd	Takarítás, nagymosás, tisztítás, égetés	Újtűz-gyújtás napja	febr.28
TAE/5	Szerda	Féregirtás, rontás-üzés, új tűz gyújtás	Féregirtás napja	márc.01
TAE/6	Csütörtök	Padlás, kamra takarítása, tüzelőgyújtás	Készülés napja	márc.02
TAE/7	Péntek	Komposzt terítése, hamugyújtás	Takarítás napja	márc.03
TAE/8	Szombat	Romlott termény, takarmány elégetése	Rontásüzés napja	márc.04
TAE/9	Vasárnap	Siketvasárnap. Guzsáló vasárnap.	Borhagyó. Mulatozás tiltása. Fonó-záró	márc.05
TAE/10	Hétfő	Veteményezés	Kerti munkák napja	márc.06
TAE/11	Kedd	Vetésidő, vendéglátás	Vetéskezdés napja	márc.07
TAE/12	Szerda	Javak, jussok, kelengyék ellenőrzése	Számbavétel napja	márc.08
TAE/13	Csütörtök	Özveglátogató, fiatalok bandázása	Találkozás napja	márc.09
TAE/14	Péntek	Szőlőhegy bejárása, rituális metszés	Áldomás napja	márc.10
TAE/15	Szombat	Szőlőmunkák kezdete	Nyítás-metszés napja	márc.11
TAE/16	Vasárnap	Fekete vasárnap, kiszehajtás	Gonoszüzés, kiszéusztatás vagy égetés	márc.12
TAE/17	Hétfő	Kenyérsütés, borfejtő. Fogat felkészítő	Földanya köszöntése	márc.13
TAE/18	Kedd	Fogatszemle, határjárás	Fiatalok kivonulása	márc.14
TAE/19	Szerda	Igézés, jóslás, tavaszmunkára vonulás	Tavaszi kalákamunka	márc.15
TAE/20	Csütörtök	Tavaszi munkák	Mezei munka	márc.16
TAE/21	Péntek	Ünnepi borok kiválasztása	Borkezelés	márc.17
TAE/22	Szombat	Tavaszhívó, virágszombat	Téltemetés, szemétegetés	márc.18
TAE/23	Vasárnap	Virágvasárnap, villőzés, nagyvásár	Kézmívesek napja, tavaszköszöntő	márc.19
TAE/24	Hétfő	Kikelet-hétfő	Tavaszi nap-éj egyenlőség, Ostara	márc.20
TAE/25	Kedd	Szalma-kedd	Gyógyfűgyújtó nap	márc.21
TAE/26	Szerda	Gyertya-szerda	Gyógyító nap	márc.22
TAE/27	Csütörtök	Zöld-csütörtök	Tejesböjt nap	márc.23
TAE/28	Péntek	Féregűző péntek	Fürösztő nap	márc.24
TAE/29	Szombat	Gyümölcsoltó Boldogasszony	Metsző-oltó nap	márc.25
TAE/30	Vasárnap	Gyümölcsöző, feltámadó vasárnap	Boldogasszony vasárnapja	márc.26

Megjegyzés:

Télutó hava „Pálfordulás” utánól „Jégtörő Mátyásig” tartott. Ezt követően – az esetlegesen beugró szökőnapot követően- kezdődött a Tavaszelő hava. Ez a hónap Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnep-másnapjáig tartott. A régi naptár szerinti Tavasz (Ostern, Ostara) ünnep is ekkor lehetett (néhol évkezdő napnak számított). Ennek elemei a Húsvét ünnepében is fellelhetők.

A nagyböjt időszaka is ezt az ünnepet volt hivatott (testben, szellemben és lélekben) előkészíteni. A böjtidőszaki Kiszehajtás (gonosz-tél-üzés) és Villó-várás (szép-tavaszhívó) is a Tavasz-ünnep felvezetését szolgálta. Régen, Gyümölcsoltó Boldogasszony napja és másnapja egyfajta közösségi-mezőgazdasági ünnep volt, erőteljesen szexuális tartalmú rítusokkal, termékenységarázkodásokkal.

Tavaszközép hava

Hó/nap	Hét/nap	Napi esemény	Hagyomány, jelenség	Naptár
TAK/1	Hétfő	Öntöző-hétfő, leányöntözés	Termékenység nap	márc.27
TAK/2	Kedd	Öntöző-kedd, leányjárás, fiúöntözés.	Termékenység nap	márc.28
TAK/3	Szerda	Szőlő-gyümölcsös munka befejezése	Termékenység nap	márc.29
TAK/4	Csütörtök	Állatok gyógyítása	Jószágosok napja	márc.30
TAK/5	Péntek	Istállók takarítása, füstölés, áldozás	Fagybúcsúztató, Hold köszöntése	márc.31
TAK/6	Szombat	Baj- és rontás-elhárítás, bolondozás	Mulatozó nap, Esthajnal csillag köszöntése	ápr.01
TAK/7	Vasárnap	Fehérvasárnap, komázás, mátkázás	Birkavacsora	ápr.02
TAK/8	Hétfő	Mátkázó hétfő, asszonyjáró, kerti vető	Bognár-, kocsigyártónap, Teremtő köszöntő	ápr.03
TAK/9	Kedd	Kaptárok, kasok javítása,	Méhész-, gyertyaöntő nap, Földanya-áldozó	ápr.04
TAK/10	Szerda	Kalákaszerzés, áldomás	Szántóvetők napja, Jószerencse utáni fohász	ápr.05
TAK/11	Csütörtök	Ágyások kapálása, palántázás	Boldogasszony áldáskérő	ápr.06
TAK/12	Péntek	Veteményezés	Áldomás ősök emlékére	ápr.07
TAK/13	Szombat	Palántázás, tyúkültetés	Marhavacsora	ápr.08
TAK/14	Vasárnap	Játszóvasárnap. Pótkomázó.	Gyermekek kivonulása	ápr.09
TAK/15	Hétfő	Kúrálás, gyógyfüvezés		ápr.10
TAK/16	Kedd	Kerti és mezei munkálatok		ápr.11
TAK/17	Szerda	Társnövények ültetése		ápr.12
TAK/18	Csütörtök	Első fűkaszálas		ápr.13
TAK/19	Péntek	Mezsgyehatárok, dülők bejárása	Árkok, elvezetők tisztítása.	ápr.14
TAK/20	Szombat	Tavaszi másod-halászdíny, halvásár	Pákász-, csikász-nap, Földanya köszöntése	ápr.15
TAK/21	Vasárnap	Játszóvasárnap	Pásztorlányok vására	ápr.16
TAK/22	Hétfő	Szőlőpótlás-oltás befejezése		ápr.17
TAK/23	Kedd	Lábasjóságok tisztogatása, kezelése	Jószágvásár	ápr.18
TAK/24	Szerda	Határ- és legelőjárás, áldomás	Kijelölések, határok ellenőrzése	ápr.19
TAK/25	Csütörtök	Kemencék, tűzhelyek takarítása	Házi-tűz áldomás, áldozás	ápr.20
TAK/26	Péntek	Kenyérsütés, takarítás, tisztálkodás	Kisasszony köszöntése	ápr.21
TAK/27	Szombat	Állatok gyógyítása, kihajtás előtt	Készülés napja	ápr.22
TAK/28	Vasárnap	Játszóvasárnap, esti tűzgyújtás	Teremtő és Nap köszöntése. Boszorkányos	ápr.23
TAK/29	Hétfő	Rontáselhárítás, állatok kihajtása	Gulyás-, csikós-nap. Nagyvásár. Gonoszjáró	ápr.24
TAK/30	Kedd	Csordakihajtás, határjárás, vetés-áldás	Csordás-nap	ápr.25
TAK/31	Szerda	Üres istállók javítása, zöldág-kitűzés		ápr.26

Megjegyzés:

Tavaszközép hava Gyümölcsöző vasárnap utáni ősi Öntöző hétfőtől (márc. 27-től)... a György utáni kihajtó szerdáig (istálló-ürítésig, ápr. 26-ig) tart. Régebbi hagyományai a korai „pünkösdi-időben” felfedezhető. Ebben az időszakban még nincs elég új élelem a nagy ünnepekre.

Ápr. 24 = jeles nap. Állatok gyógyítása és kihajtása, takarítás, féregűzés, kifüstölés. Előestélye = „boszorkányos nap”. Bűbáj, boszorkánygyűlés, pogány rítusok, Hagyományai leginkább az ősi Valpurgis-éj (ápr. 30. este) szokásaihoz hasonlatosak, érzelmi és erőteljes szexuális töltéssel. Érdekes, hogy az ekkori májfa-állítás hagyománya „nem csúszott át” György-napra.

Tavasztutó hava

Hó/nap	Hét/nap	Napi esemény	Hagyomány, jelenség	Naptár
TAU/1	Csütörtök	Kihajtott állatok számbavétele	Kunyhók, esztenák berendezése	ápr.27
TAU/2	Péntek	Korai termések szedése, palántázás	Virágkoszorú kötés	ápr.28
TAU/3	Szombat	Takarítás, ünnepi készülődés	Javasok napja, gyermekavató	ápr.29
TAU/4	Vasárnap	Játszóvasárnap, igézés, bűbájosság	Valpurga-éj, Beltane	ápr.30
TAU/5	Hétfő	Májfa napja, leány-legény határjárás	Boldogasszony köszöntése. Nagyvásár	máj.01
TAU/6	Kedd	Tavaszi halászdíny vége	Halászosok napja. Halvásár	máj.02
TAU/7	Szerda	Betegek, idősek látogatása	Nemez- és posztókészítők napja	máj.03
TAU/8	Csütörtök	Vízgyűjtők, árkok tisztítása	Kovácsok, fazekasok dologtiltó napja	máj.04
TAU/9	Péntek	Szerszám-felszerelés nagyvására		máj.05
TAU/10	Szombat	Májfát állítók vendéglátása, fabontás	Májfa-bontó nap, új tűz gyújtó, faégetés	máj.06
TAU/11	Vasárnap	Játszóvasárnap		máj.07
TAU/12	Hétfő	Kondák számbavétele, kihajtása	Kondások napja	máj.08
TAU/13	Kedd	Gazolás, kapálás, palántázás	Ősök napja	máj.09
TAU/14	Szerda	Aprójóság- és tojásvásár	Családi vacsora, fohász Földanyához	máj.10
TAU/15	Csütörtök	Füstölők, kazlak telepítése	Fagy elleni védekezés kezdete, nyárváró	máj.11
TAU/16	Péntek	Éjszakai füstölés, permetezés	Éjszakai fagy elleni védekezés, ételáldozó	máj.12
TAU/17	Szombat	Éjszakai füstölés, permetezés	Éjszakai fagy elleni védekezés	máj.13
TAU/18	Vasárnap	Pünkösöd, májfa-állítás, versengés	Király- és királynőválasztás, búcsújárás	máj.14
TAU/19	Hétfő	Pünkösdhétfő, tavaszi nagybál		máj.15
TAU/20	Kedd	Hidak, gátak, eresztékek javítása	Vízimolnárok, révészek napja	máj.16
TAU/21	Szerda	Kerti munka, gazolás, átforgatás		máj.17
TAU/22	Csütörtök	Kerti munka, veteményezés		máj.18
TAU/23	Péntek	Szerszámok javítása	Fémművesek napja	máj.19
TAU/24	Szombat	Szőlőkapálás, karózás, kötözés		máj.20
TAU/25	Vasárnap	Kispünkösöd-vasárnap, zöldág-kitűzés	Áldomás és ételáldozat	máj.21
TAU/26	Hétfő	Kerti munka, gazoló, szedő, palántázó	Teremtő és Nagyasszony köszöntése	máj.22
TAU/27	Kedd	Legénypróbák, bandázás, áldomás	Fogat- és lovas-szemle	máj.23
TAU/28	Szerda	Füstölők, kazlak telepítése	Fagy elleni készülődő, kenyér- só áldozó	máj.24
TAU/29	Csütörtök	Nagyvásár. Szőlők bejárása	Éjszakai fagy elleni védekezés	máj.25
TAU/30	Péntek	Gyümölcsösök bejárása, fagymetszés	Áldozás Földanyának	máj.26

Megjegyzés:

Tavasztutó hava „Györgynegyed”-naptól az utolsó fagyosszent (Orbán) elvonulása utánig tart. E hónap több ünnepet is magába foglal. Ezek közül legjelentősebb: május 1. és előestéje, amely a fiatalok ősi párosító ünnepének maradványa.

Májfa-bontás napja a párosítások eredményességét jelezte. Ha az ifjú által állított fát elégették, az azt jelentette: a lány elfogadja a fiú közeledését. Ha szemétre dobták, akkor nem.

A három fagyosszent utáni ünnep – a fiatalok király és királynő választása – lényegében a keresztény „pünkösdben tovább élő” pogány népszokás. Egyfajta ősi felnőtté avatási szertartás maradványa. Az ifjak versengés során választották bandáik vezetőit, bíróit, tisztségviselőit. Kispünkösöd az új legények és leányok bemutató ünnepe lehetett.

Nyárelő hava

Hó/nap	Hét/nap	Napi esemény	Hagyomány, jelenség	Naptár
NyE/1	Szombat	Szőlőkacsolás, kötözés, fagymetszés		máj.27
NyE/2	Vasárnap	Gyümölcsfák kezelése	Áldomás, igézés. Igyekvő vasárnap	máj.28
NyE/3	Hétfő	Kertgyomlálás, túlérett termés feletetés		máj.29
NyE/4	Kedd	Istállók, ólak takarítása		máj.30
NyE/5	Szerda	Másodvetés, utópalántázás		máj.31
NyE/6	Csütörtök	Kapálás, gyógyfüvek gyűjtése		jún.01
NyE/7	Péntek	Görcsös, belső bajok gyógyítása		jún.02
NyE/8	Szombat	Gazolás, feletetés, komposztálás		jún.03
NyE/9	Vasárnap	Első öregfű nagykaszálas, állatvásár	Nyárköszöntő. Terítő vasárnap	jún.04
NyE/10	Hétfő	Juhok fejésének kezdete, jelölés, nyírás		jún.05
NyE/11	Kedd	Gyomlálás, másodnövény-ültetés		jún.06
NyE/12	Szerda	Hüvelyesek vetésének befejezése		jún.07
NyE/13	Csütörtök	Nagyvásár, szőlők bejárása	Szőlősgazdák napja	jún.08
NyE/14	Péntek	Aratószerszámok készítése	Őszi árpa aratási készülődés	jún.09
NyE/15	Szombat	Hordók, kosarak, tárolók tisztítása	Pinceszemle, esőáldomás	jún.10
NyE/16	Vasárnap	Edények, korsók, köcsögök tisztítása	Megkötő vasárnap	jún.11
NyE/17	Hétfő	Első nagy gyümölcszüret kezdete		jún.12
NyE/18	Kedd	Állatok megáldása, szerelmi igézek	Gyermekáldásért áldozat, kézművesek napja	jún.13
NyE/19	Szerda	Gyümölcszedés, feldolgozás	Nap legkorábbi kelése	jún.14
NyE/20	Csütörtök	Aratószerszámok készítése	Búzaaratási készülődés	jún.15
NyE/21	Péntek	Gyümölcszedés, feldolgozás		jún.16
NyE/22	Szombat	Kaszálók, marokszedők toborzása	Aratási készülődés	jún.17
NyE/23	Vasárnap	Aratópárok alakítása, kaláka-szervezés	Érlelő vasárnap	jún.18
NyE/24	Hétfő	Szembetegségek gyógyítása		jún.19
NyE/25	Kedd	Boza, cibere, méhser készítés	Gyümölcsbor készítése ünnepekre.	jún.20
NyE/26	Szerda	Napünnepi készülődés	Nyári napforduló, tudók napja. Litha-nap	jún.21
NyE/27	Csütörtök	Beteg családtagok látogatása	Esti tűzgyújtás	jún.22
NyE/28	Péntek	Kenyérsütés, gyümölcszedés	Boldogasszony – Földanya köszöntése	jún.23
NyE/29	Szombat	Vigasság, tűz-víz tisztulás, igézés	Termékenység-szertartás, tűzugrás fürdőzés,	jún.24
NyE/30	Vasárnap	Pihenés, rendrakás, aratási készülődés	Napköszöntő. Forduló vasárnap	jún.25

Megjegyzés:

Nyárelő hava az utolsó fagyosszent-harmadtól Fürdető Iván másnapjáig tartott. A régi naptár szerint e napot tekintették a nyári napfordulónak (jún. 24-25.). Egyes helyeken szokásban volt a kispünkösöd hétfő és napforduló előestéje közti böjtölés, de megengedőbben, mint Nagyböjt idején.

E hónap főleg az aratásra készülődés jegyében telt. Valamint, a hónapot lezáró háromnapos ünnepre készülődéssel. Első nap: Földanya napja, lányok ünnepe, varázslásokkal, jóslásokkal, ünnepi készülődéssel. Második nap: Fürdető Iván ünnepe, fiúk-leányok közös mulatsága, tűzugrással, tánccal, lakomával, közös fürdőzéssel... közösen köszöntve a Harmadik napi Napfelkeltét. Amely nap főleg az éjszakai vigasság kipihenésére, egymás gyógyítására szolgált.

Nyárközép hava

Hó/nap	Hét/nap	Napi esemény	Hagyomány, jelenség	Naptár
NyK/1	Hétfő	Aratási készülődés	Kalákaszerzés. Búzaköszöntő áldomás	jún.26
NyK/2	Kedd	Gyümölcsszüret, feldolgozás, elrakás	Aratási csiger és bozakészítés	jún.27
NyK/3	Szerda	Aratási gyülekező	Kivonulás, kiköltözés	jún.28
NyK/4	Csütörtök	Aratás kezdete, fokhagymavásár	Közösségi nap	jún.29
NyK/5	Péntek	Nyári halásziidény	Halásznapi napja	jún.30
NyK/6	Szombat	Aratási szemle, vályogvető hely-jelölés	Határjáró nap	júl.01
NyK/7	Vasárnap	Aratóünnep, kalászkoszorú felmutatás	Sarlós boldogasszony napja	júl.02
NyK/8	Hétfő	Első kéve megőrzése		júl.03
NyK/9	Kedd	Aratás, vályogvetés		júl.04
NyK/10	Szerda	Aratás, vesszők-karók vágása, gúlázás		júl.05
NyK/11	Csütörtök	Aratás-kévekötés, lányavató	Asszonynap, Napköszöntő	júl.06
NyK/12	Péntek	Aratás, vesszőfonás, patics-falazás		júl.07
NyK/13	Szombat	Aratás, vályogvetés, sarazás		júl.08
NyK/14	Vasárnap	Aratás, gyűjtés. Paticsfal-építés		júl.09
NyK/15	Hétfő	Kévézés, sövény és nyék fonása		júl.10
NyK/16	Kedd	Szalma- és törekhordás, vályogvetés		júl.11
NyK/17	Szerda	Kévék, kazlak rendezése	Nyomtatás és cséplés kezdete.	júl.12
NyK/18	Csütörtök	Kévehordás, aratóbál	Leányvásár	júl.13
NyK/19	Péntek	Szalmakötés és fonás		júl.14
NyK/20	Szombat	Cséplés, törekgyűjtés, vályogvetés		júl.15
NyK/21	Vasárnap	Kazalhordás, lekötés		júl.16
NyK/22	Hétfő	Baromfi-kihajtás, tarló-legeltetés		júl.17
NyK/23	Kedd	Szalmafónás, kas- és dísz kötése		júl.18
NyK/24	Szerda	Tarlólegeltetés, kazlak lekötése	Aratás befejezése	júl.19
NyK/25	Csütörtök	Állatvásár, búcsújárás	Vihar- és villámveszély	júl.20
NyK/26	Péntek	Aratóünnep, elszámolás, rész kiadása		júl.21
NyK/27	Szombat	Nagyvásár, leányvásár	Asszonyok napja	júl.22
NyK/28	Vasárnap	Cséplés, szalmatetők készítése		júl.23
NyK/29	Hétfő	Aszalás, savanyítás		júl.24
NyK/30	Kedd	Másodbor lefejtése	Kádárok, bútorácsok napja	júl.25
NyK/31	Szerda	Bálozás, mulatozás. Meddők fohásza	Nagyasszony ünnep. Leány-asszonynap	júl.26

Megjegyzés:

Nyárközép hava Kalászos János-Pál (jún.26) napján kezdődött és Nagyasszony napján (júl. 26) végződött. Vagyis, az „aratás ünnepi készülődés” napjától az „utolsó aratóbál” napjáig tartott.

A hónap első vasárnapja – Sarlós Boldogasszony napja – régen általános aratóünnep volt. Az e napra kötött búzakoszorúknak különleges erőt tulajdonítottak. Rontás-elhárításra, télüzésre, állatok és istállók védő-díszítésére, ünnepi körmenetek és tiszta szobák ékesítésére használták.

A hónap utolsó 10 napja már leginkább a kazlazással, szárítással és behordással telt. Ekkor történt a részek kiosztása, ünnepi felvonulás és báli készülődés. A sietség oka, hogy ez idő tájt (a kánikula hatására) a hirtelen zivatar vagy szélvihar nagy kárt okozhatott a lábon álló kalászosban.

Nyárutó hava

Hó/nap	Hét/nap	Napi esemény	Hagyomány, jelenség	Naptár
NyU/1	Csütörtök	Nagyvásár. Liba-kacsa felvásárlás	Tikászok napja	júl.27
NyU/2	Péntek	Kender-nyűvés kezdete		júl.28
NyU/3	Szombat	Nők vendégjárása		júl.29
NyU/4	Vasárnap	Jég-, rovarveszély elleni fohászkodás		júl.30
NyU/5	Hétfő	Nagyvásár, rontáselhárítás	Tudók, látók napja. Lugnashad	júl.31
NyU/6	Kedd	Tarlórépa vetése, újliszt-próbasütés	Megbocsájtó nap	aug.01
NyU/7	Szerda	Gabona- és takarmányvásár		aug.02
NyU/8	Csütörtök	Dinnyeszüret kezdete		aug.03
NyU/9	Péntek	Birkanyírás, gyapjúáztatás	Utolsó aratóünnep	aug.04
NyU/10	Szombat	Dinnye és gyümölcs adás-vétel	Nagyvásár	aug.05
NyU/11	Vasárnap	Szőlőbejárás, kapálás, kötözés, karózás	Időváltás. Színváltó vasárnap	aug.06
NyU/12	Hétfő	Szőlő védeke jég- és madárkártól	Szőlősgazdák napja	aug.07
NyU/13	Kedd	Szőlőgondozás, permetezés		aug.08
NyU/14	Szerda	Tárolóedény tisztító, gyümölcsborfejtő		aug.09
NyU/15	Csütörtök	Nagyvásár, szőlőcsőszők felfogadása		aug.10
NyU/16	Péntek	Gyékénygyűjtés, szárítás, szőlőörzés		aug.11
NyU/17	Szombat	Gyümölcsaszalás, gyógyfűgyűjtés	Perseida meteorraj maximum	aug.12
NyU/18	Vasárnap	Szőlőjáró fogatok karbantartása	Szőlősgazdák áldomása. Gondozó vasárnap	aug.13
NyU/19	Hétfő	Régikenyér-sütés, koszorúkötés		aug.14
NyU/20	Kedd	Virágos kedd. Nagyvásár	Virágos felvonulás	aug.15
NyU/21	Szerda	Takarítás, füstölés, rituális tisztogatás	Kenyér- és sóáldozás	aug.16
NyU/22	Csütörtök	Gyümölcsszüret, aszalás, lekvárfőzés		aug.17
NyU/23	Péntek	Gyümölcsszüret, feldolgozás, elrakás	Nyári regősjáró, Teremtő köszöntése	aug.18
NyU/24	Szombat	Szalmakoszorú-fonás, újkenyér-sütés		aug.19
NyU/25	Vasárnap	Vendég- és rokonjárás	Nagyvásár, közösségi játékok	aug.20
NyU/26	Hétfő	Gyékénygyűjtés befejezése, kévézés	Szél köszöntése	aug.21
NyU/27	Kedd	Vert vályog hazahordása, eladása	Földanya köszöntése	aug.22
NyU/28	Szerda	Tapló, páka, buga, tűzgyújtó gyűjtés	Házitűz köszöntése	aug.23
NyU/29	Csütörtök	Nagyvásár, bőrök felvásárlása	Tímár-, bőrműves- és lószerszámos-nap	aug.24
NyU/30	Péntek	Házi áldozás, gyümölcstermő hálaadó	Rontás és gonoszűző nap	aug.25

Megjegyzés:

Nyárutó hava Nagyasszony másnapjától (júl. 27) Bertalan másnapjáig (aug. 25) tartott, amelyet néhány helyen őszre mutató (ősz időjárását jósoló) napnak tartottak.

A hónap az aratáshoz kapcsolódó utómunkákkal telt, úgymint: kévék szárítása, cséplés, gabona-örlés. Valamint, szalma és törek gyűjtése, vályogvetés, paticsozás. Házak, kamrák, vermek rendberakása, és a begyűjtött termés elraktározása.

Hónap legnagyobb ünnepe István nap volt (aug. 20). Ekkor ünnepelték a cséplés befejezését, az első liszt megörlését, és az ebből készült kenyeret. E vígassággal búcsúztatták a cséplőket, köszöntötték a molnárokat. Vásárokon adták-vették a gabonát, takarmányt, szalmát... ahol a rokonok, komák újra találkozhattak a nyári munka után.

Őszelő hava

Hó/nap	Hét/nap	Napi esemény	Hagyomány, jelenség	Naptár
ŐE/1	Szombat	Nagyvásár, gyümölcs és eszköz	Kádárok, teknővájók napja	aug.26
ŐE/2	Vasárnap	Asszonyok rokonjárása, piacozás	birka- vagy kecskehús-vacsora	aug.27
ŐE/3	Hétfő	Javaok, látók, remetéik megkínálása		aug.28
ŐE/4	Kedd	Gyékény, vessző, hánccstermékek	Nagyvásár.	aug.29
ŐE/5	Szerda	Kenderfelszedés, szikkasztás, áztatás		aug.30
ŐE/6	Csütörtök	Kenderbuga szárítás, magcséplés		aug.31
ŐE/7	Péntek	Kazalhordás, őszi búza vetéskezdés		szept.01
ŐE/8	Szombat	Maradék zöldség savanyítása		szept.02
ŐE/9	Vasárnap	Szalma, széna, törek behordása		szept.03
ŐE/10	Hétfő	Dinnyeszedés befejezése		szept.04
ŐE/11	Kedd	Halszáritás és füstölés befejezése		szept.05
ŐE/12	Szerda	Gyümölcsfák kezelése		szept.06
ŐE/13	Csütörtök	Szekerek, szerszámzatok javítása	Kovácsok, szekérgyártók napja	szept.07
ŐE/14	Péntek	Vetőmag árusítás, diószüret	Kis boldogasszony napja. Nagyvásár.	szept.08
ŐE/15	Szombat	Gombaszedő félidő, szárítás, elrakás		szept.09
ŐE/16	Vasárnap	Őszi ugarszántás, föld-áldomás	Tisztító szertartás	szept.10
ŐE/17	Hétfő	Csemegeaszó- szüret,		szept.11
ŐE/18	Kedd	Búcsújárás, vendégjárás		szept.12
ŐE/19	Szerda	Mogyoró-, dió-, mandulaszüret		szept.13
ŐE/20	Csütörtök	Erdei és vadgyümölcsök szedése		szept.14
ŐE/21	Péntek	Gyümölcsbor és ecet készítése		szept.15
ŐE/22	Szombat	Madárcsöszök felfogadása, szőlővédő		szept.16
ŐE/23	Vasárnap	Juhfejes és sajtkészítés befejezése		szept.17
ŐE/24	Hétfő	Gyümölcsszüret		szept.18
ŐE/25	Kedd	Kukoricatörés ideje		szept.19
ŐE/26	Szerda	Gumós termések felszedése		szept.20
ŐE/27	Csütörtök	Nagyvásár, szőlőhegyi szemle		szept.21
ŐE/28	Péntek	Nyájak szétoztása, jelölés, gyógyítás	Őszi napj-egyenlőség	szept.22
ŐE/29	Szombat	Nagy gyümölcsszüreti készülődés		szept.23
ŐE/30	Vasárnap	Gyümölcsszüret	Gyümölcscadó Boldogasszony	szept.24

Megjegyzés:

Őszelő hava Bertalan „harmadjától”... Gyümölcscadó Boldogasszony napjáig (szept. 24.) tartott. E hónap a zöldség- és gyümölcsszüret dandárja valamint. Valamint, előkészület a következő hónap szüreti munkálataira, és építmények téli felkészítésére (javítás, építés-bővítés).

A hónap kiszámíthatatlan időjárása miatt a jelentős és munkát tiltó ünnepnapok hiányoznak. A gyümölcsök gyors elérése, a következő havi szüret és állatbehajtás... téli időre felkészülés... változatos munkái nem adtak lehetőséget a vígasságra.

Gyümölcscadó Boldogasszony napja ezért sok helyen összemósódott a Kozma-Damján napi gyógyításokkal és a Mihály-napi állatbehajtással. Ez a nap legtovább a Tiszahát és Tokaj-vidék környékén maradt fenn, mint Mária-napi gyümölcscádó.

Őszközép hava

Hó/nap	Hét/nap	Napi esemény	Hagyomány, jelenség	Naptár
ŐK/1	Hétfő	Épületek, ólak tisztítása, feldíszítése		szept.25
ŐK/2	Kedd	Nagyvásár, állatok gyógyítása		szept.26
ŐK/3	Szerda	Állatok számbavétele, jelölése		szept.27
ŐK/4	Csütörtök	Kondák behajtása, szétválogatása		szept.28
ŐK/5	Péntek	Állatvásár, számadás	Juhászok, kondások napja	szept.29
ŐK/6	Szombat	Nagyvásár, közösségi játékok	Kisfarsang kezdete	szept.30
ŐK/7	Vasárnap	Délvidéki szüreti időszak kezdete	Házi-szentnek áldozás	okt.01
ŐK/8	Hétfő	Lányvásár, fiúbandázás		okt.02
ŐK/9	Kedd	Istálló tisztítása, állat gyógyítása	Igéző-gyógyító nap	okt.03
ŐK/10	Szerda	Gyógyfű-gyűjtés, gonoszűzés,		okt.04
ŐK/11	Csütörtök	Telelő zöldségek vetése, párkeresés		okt.05
ŐK/12	Péntek	Leánykérés, háztűznézés,	Szerelmi jóslás	okt.06
ŐK/13	Szombat	Legényfogó, lányok bandázása	Lányok bemutatása, beavatása, befogadása	okt.07
ŐK/14	Vasárnap	Leánykérés, háztűznézés	Elő-szüreti borkósta	okt.08
ŐK/15	Hétfő	Alföldi szüret kezdete, kunvásár		okt.09
ŐK/16	Kedd	Szőlő, must, törköly felvásárlás	Nagyvásár	okt.10
ŐK/17	Szerda	Vetésidő vége, szerszámok tisztítása		okt.11
ŐK/18	Csütörtök	Őrségi szüret kezdete		okt.12
ŐK/19	Péntek	Alma- és körteszüret		okt.13
ŐK/20	Szombat	Fogatok felkészítése	Szüreti felvonulásra készülődés	okt.14
ŐK/21	Vasárnap	Mátrai, dunántúli szüret kezdete,	Nagyvásár	okt.15
ŐK/22	Hétfő	Erdélyi szüret kezdete	Halászok, vadászok napja	okt.16
ŐK/23	Kedd	Erdei gyümölcsidény		okt.17
ŐK/24	Szerda	Nagyvásár. Hegyaljai szüret	Mészárosok napja	okt.18
ŐK/25	Csütörtök	Fogatszemlék, szőlőhordás		okt.19
ŐK/26	Péntek	Állatbehajtás, számadás, vásár	Pásztorok napja	okt.20
ŐK/27	Szombat	Felvidéki szőlőszüret, must-, borkósta		okt.21
ŐK/28	Vasárnap	Len- és kendertörés, szüret		okt.22
ŐK/29	Hétfő	Szüreti munkálatok siettetése		okt.23
ŐK/30	Kedd	Állatok behajtása,	Fiatalok erdő-mezőjárása, „báránykereső”	okt.24
ŐK/31	Szerda	Állatok szétoztása, számadás	Juhászév vége	okt.25

Megjegyzés:

Őszközép hava Gyümölcsadó másnapjától (szept. 25.) Kisdömötör (Dömös, okt. 25) napjáig tartott. Hónap elején mindenhol megkezdődött a próbaszüret. Legtöbb helyen a főszüret Mihály-napkor (szept. 29) megkezdődött. Hegyvidékeken és hűvösebb helyeken csak később, a hónap közepén. Viszont ezeken a helyeken Mihály-napkor behajtották az érzékenyebb állatokat.

A szüret általában hónap végéig befejeződött, kivéve Tokaj környékén, ahol az aszú-szüret a következő hónap első hetére is áthúzódhatott. Az eltérő helyi körülmények miatt a nem alakulhatott ki egységes szokásrendszer, vagy közös ünneplési időpont. Egyetlen általános ünnep, a hónap végnapja volt: az állatbehajtáshoz és juhászév végéhez kapcsolódó szüreti multság.

Őszutó hava

Hó/nap	Hét/nap	Napi esemény	Hagyomány, jelenség	Naptár
ŐU/1	Csütörtök	Állatvásár, pásztorünnep, felfogadás	Juhászév kezdete	okt.26
ŐU/2	Péntek	Nagyvásár	Juhászok leányvására	okt.27
ŐU/3	Szombat	Szüretvégi multság	Juhászok felfogadása	okt.28
ŐU/4	Vasárnap	Állatvásár, birkagyógyítás	Juhászbál	okt.29
ŐU/5	Hétfő	Állatvásár, régi juhászok búcsúztatása		okt.30
ŐU/6	Kedd	Állatvásár, új juhászok vendéglése	Samhain	okt.31
ŐU/7	Szerda	Nagyvásár, esti gyertyagyújtás	Winternighths	nov.01
ŐU/8	Csütörtök	Behajtott állatok elrekesztése	Ősök napja, áldozás síroknál	nov.02
ŐU/9	Péntek	Takarmány, termés téli elhelyezése	Vadászat kezdete	nov.03
ŐU/10	Szombat	Téli szállásra költözés, szőlő takarása		nov.04
ŐU/11	Vasárnap	Téli szállás belakása, új tűz gyújtás		nov.05
ŐU/12	Hétfő	Takarítás, rendrakás, tisztálkodás		nov.06
ŐU/13	Kedd	Pinceszemle, újbor első lefejtése		nov.07
ŐU/14	Szerda	Rokonok, leánykérők vendéglése	Háztűznézők fogadása	nov.08
ŐU/15	Csütörtök	Kései termények begyűjtése		nov.09
ŐU/16	Péntek	Napestétől hajnalig veszély-elhárítás		nov.10
ŐU/17	Szombat	Juhászok tisztújítása.	Lúdvágó-vendéglátó.	nov.11
ŐU/18	Vasárnap	Leánybandázás. Leánymustra.		nov.12
ŐU/19	Hétfő	Fonóházak közös berendezése		nov.13
ŐU/20	Kedd	Nagyfarsangig szövés-fonás időszak		nov.14
ŐU/21	Szerda	Nagyvásár, céggyűlés	Kovácsok, fémművesek napja	nov.15
ŐU/22	Csütörtök	Kéménytisztítás, reparálás. Tetőjavítás		nov.16
ŐU/23	Péntek	Lovak, marhák csutakolása	Istállók takarítása. Leonidák meteorraj hullás	nov.17
ŐU/24	Szombat	Leánykérés utolsó napja		nov.18
ŐU/25	Vasárnap	Ló-és marhavásár, bál	Csikós-gulyás nap	nov.19
ŐU/26	Hétfő	Fánksütés, torkos hétfő	Földanya köszöntése	nov.20
ŐU/27	Kedd	Sovány kedd, anyós-vendéglátás	Vetéstiltó Boldogasszony	nov.21
ŐU/28	Szerda	Rokonjáró	Holdköszöntő	nov.22
ŐU/29	Csütörtök	Vő-ítató, legénybandázás	Muzsikások napja, kifsarsang "zsíros" nap	nov.23
ŐU/30	Péntek	Asszonyok kifsarsangja	Férfi-kergető	nov.24

Megjegyzés:

Az Őszutó hava Dömötör napjától (okt.26) Katalin előestéjig (nov. 24) tartott. Magába foglalta a Mihály napkor (szept. 29) kezdődő kifsarsang időszakot. Ez a hónap az állatoknak és a kései termékek betakarításának szentelődött.

A hónap első hétfőjének hete: gyászhét. Magába foglalta Mindszentek és Halottak napját, ennek ellenére nem tiltotta a mulatozást, csak a lakodalmat. A nyári szállásokból ekkor költöztek be a téli szállásokra.

A hónap fő ünnepe Márton-nap (nov. 11.), amely gyakran 2 napos ünnep volt. Egyes helyeken ezt követően kezdődött a karácsonyig tartó böjtidőszak, míg máshol csak a jövő hónap elejétől.

Télelő hava

Hó/nap	Hét/nap	Napi esemény	Hagyomány, jelenség	Naptár
TE/1	Szombat	Kisfarsang bálozója, végnapja		nov.25
TE/2	Vasárnap	Kisfarsang hamvazója	Karácsonybőjt kezdete. Bezáró vasárnap	nov.26
TE/3	Hétfő	Takarítás, égetés	Kisvásár, nagypiac	nov.27
TE/4	Kedd	Favágás kezdete, birs-begyűjtés	Terményvásár	nov.28
TE/5	Szerda	Tisztító, rontás-elhárító	Állatvásár	nov.29
TE/6	Csütörtök	Szerelemigéző, oldó-kötő	Szerszám-, felszerelés vásár	nov.30
TE/7	Péntek	Hímzés, varrás kezdete	Kelme-, szűcs-, díszművesek napja	dec.01
TE/8	Szombat	Adás-vétel, borkósta	Év utolsó nagyvásárának napja	dec.02
TE/9	Vasárnap	Behordó, raktározó	Tisztuló vasárnap	dec.03
TE/10	Hétfő	Szerszámok javítása	Fémművesek napja	dec.04
TE/11	Kedd	Legénypróba, legényavató	Legénybíró-választás	dec.05
TE/12	Szerda	Gyermekek maskara-járása	Halászek napja	dec.06
TE/13	Csütörtök	Kaptár-takarítás, bugyolálás télre	Méhészek napja	dec.07
TE/14	Péntek	Földmunkák befejezése	Földtiltó Boldogasszony napja	dec.08
TE/15	Szombat	Leánybemutató	Fonóházak megnyitása	dec.09
TE/16	Vasárnap	Leányavató, Legénycéhek gyűl	Cégéres vasárnap	dec.10
TE/17	Hétfő	Leánybandázó, termés-áldozó	Húsnélküli lakoma	dec.11
TE/18	Kedd	Termékenységvarázsló, este lucajáró	13-ad, Nap legkorábbi nyugvása	dec.12
TE/19	Szerda	Lucajáró, rontásűző	12-ed	dec.13
TE/20	Csütörtök	Nádvágó, kévéző	11-ed	dec.14
TE/21	Péntek	Savanyító, hordózó	10-ed	dec.15
TE/22	Szombat	Almoló, tisztító	9-ed	dec.16
TE/23	Vasárnap	Hamuzó, lúgfőző, vetésbejáró	8-ad, Vetés-köszöntő. Kúráló vasárnap	dec.17
TE/24	Hétfő	Pácoló, salétromfőző	7-ed	dec.18
TE/25	Kedd	Meszelő, termény-elrendező	6-od	dec.19
TE/26	Szerda	Férfi vendégjáró, borívó	5-öd	dec.20
TE/27	Csütörtök	Disznótor, komajáró, borkósta	4-ed, Téli napforduló, legrövidebb nap	dec.21
TE/28	Péntek	Gonosz- és rontásűző, tűzgyújtó	3-ad	dec.22
TE/29	Szombat	Ünnepi készülődő, bor-áldomás	2-ed, Napköszöntő	dec.23
TE/30	Vasárnap	Szenteste, éjféltől mulatozás	Végnap, esti csillaghordás és koledálás	dec.24
Újév kezdőnapja		Nagykarácsony, Regölés kezdete	Nap leghosszabb árnyéka, kántáló, köszöntő	dec.25

Megjegyzés:

Télelő hava Katalin napján (nov. 25) kezdődött és Nagykarácsony előestéjéig (dec. 24) tartott. A hónapot a zártság és bőjtölés jellemezte. Téli készülődéssel, fiatalok felkészítésével, fonóbeli „nevelésükkel”, beavatásával és befogadásával telt.

Jelentősebb hóközi ünnep volt: Luca nap (dec. 13), amely gonoszjárónak, és rontásűzőnek tartottak. Valójában a középkori naptár-reform előtti idő téli napforduló ünnepének pogány maradványa, Luca-nap továbbélését segítette, hogy e napon köszöntött be leghamarabb az este.

A visszafogott és bőjtös dec. 24-ével az év is bevégeztetett, és éjféltkor (egyes helyeken már napnyugtával) kitört a vidámság, beköszöntött az újév.

----- Lezárva: 2014. december 31-én.